

grund af avislæsning inden for de seneste dage – i stedet for kalde det for en slags parringsdans, en parringsdans, hvor man har alle de rituelle trin, der skal til, og hvor det ender med, at man alligevel finder hinanden og er glade til. Og det håber jeg også vil ske i år.

Kristen Touborg (SF):

Jeg vil gerne hilse indenrigsministerens oplysning om de åbne udvalgsdagsordener velkommen. Jeg håber, kriteriet bliver det samme, som er gældende for kommunalbestyrelsesarbejdet, så det bliver reelt og ikke noget, man sådan kan sjakre med ude omkring i kommunerne.

Det vil jeg gerne kvittere for, og så vil jeg gerne i den forbindelse spørge: Hvad så med åbne postlister, som jeg har efterlyst i mit indlæg? Kommer der også et initiativ fra ministeriet på det område her til efteråret?

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Spørgsmålet om de åbne postlister er en del mere kompliceret end det, der har med udvalgsdagsordenerne at gøre, så derfor drejer det planlagte initiativ til efteråret sig om udvalgsdagsordener.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den sidste sag på dagsordenen var:

23) Forhandling om redegørelse nr. R 23:

Indenrigsministerens redegørelse af 14. maj 1997 om landdistrikterne.

(Redegørelsen anmeldt 14/5 97. Redegørelsen givet 14/5 97. Meddelelse om forhandling 14/5 97).

Forhandling

Holger Graversen (S):

Der er fortsat problemer med at holde liv på nogle småøer og landsbyer og små byer i visse yderområder, bl.a. Lolland-Falster, Bornholm, Sønderjylland og enkelte kommuner andre steder, som ligger lidt langt fra erhvervscentre, men generelt går det godt. Befolkningsstilbagegangen på landet er generelt stoppet, og mange steder er der fremgang i befolkningstallet.

Analyser og oplysninger fra kommuner giver grundlag for optimisme. Det nuværende økonomiske opsving har især gavnet landområderne. Udskrivningsgrundlaget her er vokset med 39 pct. siden 1992 imod 32 pct. i byområder, og det betyder igen fremgang i beskæftigelsen og lavere ledighed og dermed også lavere sociale udgifter for landkommunerne.

Men ikke nok med det, Vilstrups beboeranalyser viser, at mange unge byfamilier overvejer at flytte til landområderne. Begrundelsen for at bo på landet og eventuelt flytte til landet er bl.a. – ikke særlig overraskende – nærhed til naturen, de mere rolige forhold og den bedre sociale kontakt og netværk, som giver børnene en tryk opvækst. I henhold til nævnte analyse erkender man da også visse ulemper som længere og dyrere transport, mangelfuld offentlig og kollektiv transport for de billøse grupper og færre servicetilbud, bl.a. de kulturelle og handelsmæssige.

Det er vel også derfor, at vi i dag og nu fremover en gang om året skal drøfte problemerne med landområdernes fortsatte eksistens, og det er så vigtigt et spørgsmål for hele det danske samfund, at vi her i Folketinget nødvendigvis må drøfte det jævnlige.

Jeg vil derfor også gerne her takke indenrigsministeren for en god redegørelse og for det meget omfattende materiale, vi nu har fået til rådighed til belysning af emnet. Det gælder både trafikministerens transportrapport, Landdistriktudvalgets rapport, ministeriets egne undersøgelser om bl.a. kreditforeninger og pengeinstitutters udlånspraksis.

Vi har aldrig tidligere haft et så godt grundlag for at drøfte landområdernes vilkår og problemer, som vi har i dag. Dette grundlag er primært tilvejebragt gennem betænkning nr. 1333 fra regeringens tværministerielle udvalg.

I udvalgets analyse af udviklingsvilkårene på landet har jeg hæftet mig ved et par problemer, som mange fra den borgerlige side i den hidtidige debat har sat spørgsmålstegn ved. Der har bl.a. været påstande om, at kreditforeninger og pengeinstitutter diskriminerer landområdet, og det er der faktisk intet belæg for generelt, selv om långiverne på landet lider lidt større tab end i byområdet.

Det andet er transportproblemet. Når det drejer sig om tid, man bruger på transport, er der ikke den store forskel mellem by og land, men det er da klart dyrere at holde egen bil end at bo i byen uden bil og med gode kollektive trans-

portmuligheder. Men det skal dog tilføjes, at man kan køre mange kilometer i bil på landet for det, egen bolig er billigere på landet i forhold til i byerne.

En anden påstand har været, at de grønne afgifter skulle være tungere på land end i by. Vedrørende transport og erhverv er der ingen forskelle, hvorimod husholdningerne belastes med ca. 20 pct. mere primært på grund af dyrere varme på landet. Men det er dog ting og forhold, som man selv kan ændre på alene eller sammen med andre med isolering, solvarme, brændeovne og også tilskud til forskellige kollektive foranstaltninger.

Endelig har borgerlige politikere hævdet, at bestemte love og administrative regler skulle udgøre en barriere for udviklingen på landet. Dette afvises stort set helt af udvalget, også når det drejer sig om planloven og placering af zonekompetencen hos amter, som udvalget dog ikke tager stilling til. Udvalget peger i stedet for på, at der kan samarbejdes bedre, langt bedre end nu imellem de enkelte kommuner om større opgaver, imellem det offentlige og private, og imellem de enkelte sektorer og institutioner, f.eks. skoler og børneinstitutioner.

Det finder jeg udvalget har meget ret i, hvorfor det da også er meget relevant at pege på øget information om disse muligheder til kommuner, amter, borgere eller landsbyforeninger m.fl. Regeringen har sørget for en god lovgivning herom. Det er blot et spørgsmål om at bruge den.

Udvalget skulle også udrede, om kommunerne giver direkte eller indirekte tilskud til etablering af store butikscentre eller lavprisvarerhuse. Dette er faktisk tilfældet, idet udgifterne til lokalplaner m.v. normalt er kommunernes, og andre udgifter til veje, p-pladser og lignende typisk deles mellem parterne, i hvert fald efter butiksejernes udsagn.

Butikscentre, store lavprisvarerhuse er skyld i, at antallet af lokale dagligvarebutikker fra 1980-1994 er faldet fra 1.750 til 930. I dag er der altså kun ca. 1/3 af det antal, der var i 1980. Derfor er det faktisk utroligt, at de borgerlige partier ikke kunne gå ind for regeringens indgriben ved den nylige ændring af planloven.

Udvalget har en lang række forslag til ændringer og overvejelser og nye initiativer, og en stor del af disse, vel så at sige alle, er blevet fulgt op i ministerens redegørelse, og jeg vil da også gerne her takke ministeren for disse målrettede initiativer.

Lad mig blot nævne nogle af disse. Jeg er helt enig i ministerens opfordring til kommunerne om – hvis ikke man har det i forvejen – at lave en politik for kommunernes landsbyer. Der bør selvfølgelig være en samlet lokalplan for hver landsby og eventuelle øer i kommunen. Det vil være utrolig frugtbart at udarbejde dette i tæt samarbejde med forbrugerne.

Med hensyn til transport foreslås der en mere fleksibel busbetjening og eventuelt brug af de lokale taxier i samarbejde om en bedre kollektiv trafik. Problemet på det område er jo stort for de billøse grupper, børn, unge og mange ældre.

Vedrørende detailhandel har vi jo heldigvis via planloven fået bremset udviklingen af store lavprisvarerhuse, og ud over dette foreslås der så lempeligere regler for stalddørssalg og rullende forretninger som eksempel.

Ministeren foreslår så større regionale hensyn ved placering af uddannelsesinstitutioner. Her viser undersøgelser et meget interessant forhold, nemlig at de unge langt oftere bliver boende i lokalområdet efter endt uddannelse, hvis de under uddannelsen har haft mulighed for at bo derhjemme, altså i kommunen.

Endelig skal det nævnes, at ministeren ønsker landdistriktspuljen fortsat. Det hilser jeg med glæde. Her er der så midler til at videreføre en frugtbar udvikling med forskellige nye ideer og forsøgsprojekter.

Alt i alt er der fortsat problemer på landet, vi af sociale og samfundsmæssige årsager må forsøge at klare og forhåbentlig i enighed blandt Folketingets partier. Men der er ingen grund til negativ omtale af vilkårene på landet. Det er værd at notere sig, at folk ønsker at bo, hvor der er boligmuligheder, hvor der ikke er for langt til arbejdet, og hvor de føler, at de får en god service.

Her skal man huske, at kommuner og amter leverer hovedparten af vore velfærdsydelser bl.a. gennem skolelov, børnepasning og ældreomsorg. Det er vigtigt, hvordan kommunerne prioriterer på området. Er der f.eks. også egnede ældreboliger i de enkelte landsbyer? Støtter man f.eks. det lokale fritids- og kulturliv tilstrækkeligt af hensyn til børn og unge specielt?

Kommunerne har i dag bedre mulighed for at prioritere indsatsen end for blot få år tilbage både på baggrund af bloktilskudssystemet og det almindelige opsving, der er kommet under den nuværende regering. Jeg håber i øvrigt, at redegørelsen her også bliver sendt til alle kommuner.

I sidste ende er det befolkningens valg af bosætning, der afgør fremtiden for landdistrikterne, står der i ministerens redegørelse. Det er så sandt, som det er sagt.

Formanden:

Så deles taletiden i Venstre mellem hr. Anders Mølgaard og hr. Hans Christian Schmidt.

Anders Mølgaard (V):

På initiativ af Venstre og Det Konservative Folkeparti har Folketinget som bekendt to gange her i 1990'erne, nemlig i marts 1993 og februar 1996, været rammen om konstruktive debatter om landsbyerne og landdistrikternes vilkår og fremtidsmuligheder.

Naturligvis er det tilstedeværelsen af gode lokale ildsjæle eller fravær af de samme, som er udslagsgivende for, om et lokalsamfund blomstrer eller er hendøende. Men dette faktum må og kan ikke bagatellisere den betydning og det ansvar, som hviler på Folketingets og regeringens skuldre for slet ikke at nævne vore kommuners og amtskommuners medansvar.

I Venstre er vi ikke i tvivl om, at det har nytte at sætte vore landsbyer og landdistrikter højt på Folketingets dagsorden her i 1990'erne. Selv om Folketinget og regering langtfra alene kan påtage sig æren for en mere positiv udvikling i lokalsamfund – fremgangen har som bekendt altid mange fædre – kan vi alle glædes over de mildere vinde over vore landområder. Befolkningstallet er nu stigende, arbejdsløsheden er generelt lav, og landdistriktsbetænkningen afslører, at hele 15 pct. af den samlede bybefolkning i Danmark faktisk overvejer at flytte på landet.

Så potentialet fejler ikke noget, og så vidt så godt. Men tiden er ikke til tornerosesøvn. Folketinget råder nu over en række nyttige betænkninger og analyser og rapporter, som bl.a. er et produkt af den vedtagne dagsorden af den 29. februar 1996. Beslutningsgrundlaget er nu til stede, og derfor er tiden nu inde til handling. Venstre anerkender, at der er nogle gode toner i indenrigsministerens redegørelse, og at Indenrigsministeriet generelt forsøger at skabe en meget positiv ramme for landdistriktspolitikken, og tak for det.

Men det er irriterende og grænsende til det tragikomiske, at andre stærke aktører i regeringen samtidig trækker i stik modsat retning og forsøger at trække tæppet væk under vore lokalsamfunds fremtid. Specielt skatteministe-

ren og miljøministeren lægger gift for en sund udvikling for vore landsbyer og landdistrikter. Det mest rystende aktuelle eksempel er skatteministerens nye afgiftspakke, der ensidigt straffer privatbilisme.

Alle ved, at bilen er selve livsnerven for bosætning på landet. Regeringens egne analyser viser da også, at 90 pct. af alle kørte kilometer på landet foregår i bil mod ca. 55 pct. i hovedstadsområdet. På landet har 64 pct., altså $\frac{2}{3}$ af alle husstande, bil, medens kun 20 pct. har det i hovedstaden. De samme analyser dokumenterer, at de godt én million danskere, der bor på landet, har en årlig merudgift på 5.000 kr. pr. person. For tusindvis af familier på landet er det simpelt hen tvingende nødvendigt at råde over to biler for at få dagligdagen til at hænge sammen med typisk to forskellige arbejdspladser og og med at hente og bringe børn i dagpleje og skole og kørsel til sportsaktiviteter osv.

Det er indlysende, at antibilisme simpelt hen også i virkeligheden er lig antilanddistrikter. Derfor er skatteministerens afgiftspakke beskæmmende og skal bekæmpes med næb og klør.

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg vil gerne takke ministeren for redegørelsen. Det er klart, at vi finder det positivt, at man selvfølgelig går i gang med opgaverne, der ligger ude i landdistrikterne. Og der er vel heller ingen tvivl om, at det er gavnligt at bevare de her landdistrikter aktive såvel kulturelt som socialt.

Jeg er da også overbevist om, at når ministeren taler om den indsats, der skal gøres, så taler ministeren på regeringens vegne, og det er jo godt nok, men samtidig er det måske netop her, vi har problemerne. Hvis vi f.eks. ser på de tiltag, som man har gjort ved landdistrikterne, og som regeringen er kommet med i denne folketingsssamling, ja, så er der jo ikke så megen opmuntring at hente.

Lad mig tage et enkelt forslag på miljøområdet, L 123, lov om betalingsregler for spildevandsanlæg. Vi kender det måske bedre som lovforslag vedrørende spildevandsrensning i det åbne land. Det, der var problemet i det lovforslag, var jo den finansieringsmodel, som regeringen lagde frem. Den var et slag mod udviklingen i landdistrikterne og bevirker, at en række borgere i by- og landkommuner bliver pålagt meget store merudgifter i afledningsbidrag, vel at mærke borgere der allerede én gang

har betalt tilslutningsbidrag, og som løbende betaler driftsbidrag af de faktiske omkostninger.

Ifølge en henvendelse fra Det Skæve Danmark vil driftsbidraget i de mest udsatte kommuner stige op til 300 pct. Investeringen for den enkelte borger vil blive betragtelig, for selv om den enkelte borger vælger at sige ja til tilbudet om finansiel tilkobling til den kommunale kloakfond, så bliver den enkeltes investering 30.000 kr. hhv. 18.000 kr. plus moms. Det er altså to tal her, som man kan vælge alt efter, hvilken model man tager. Men hertil kommer så investeringer i rør på egen grund, trikstanke og septiktanke osv., og sammen beløber det sig til en merinvestering på minimum 15.000 kr.

Her står vi altså over for nogle, der skal yde en samlet investering på 35.000–55.000 kr. Hertil kommer så også det løbende driftsbidrag, som betales hvert år i årene fremover. Der kom selvfølgelig mange indsigelser. Der kom selvfølgelig mange indsigelser. Fra Det Skæve Danmark forklarede man, hvordan det gik til, at de havde omkring 69 pct. af de husstande, der nu skulle have rensed spildevand, liggende i deres medlemskommuner, og de omsatte det så til befolkningstallet og spurgte, hvorledes de kunne regne ud, at det påhviler 15 pct. af Danmarks befolkning at gennemføre ca. 69 pct. af de påbud, der forventeligt vil komme om de krav.

Det er spørgsmålet, om man virkelig kan sige, at det vil gøre noget godt for bosætningen i landdistrikterne. Er det attraktivt? Hvad siger regeringen? Og det bliver ikke bedre, når vi vender blikket mod de tilkendegivelser, regeringen er kommet med i forbindelse med tre beslutningsforslag vedrørende planloven, som vi fremlagde i Folketinget så sent som torsdag i sidste uge.

Det ene gik ud på, at regeringen skulle fremsætte lovforslag om ændring af lov om planlægning, således at en ejer af en ejendom i landzone får ret til at genanvende en overflødiggjort landbrugsbygning til erhverv eller bolig. Et forslag, som burde kunne nyde fremme i regeringen, når man tænker på, at indenrigsministeren i sin redegørelse side 18 skriver:

»Som følge af strukturudviklingen er der mange overflødiggjorte landbrugsbygninger, der kunne anvendes af nye virksomheder på landet. Regeringen vil på denne baggrund få undersøgt, hvilke barrierer der forhindrer, at virksomheder anvender overflødiggjorte landbrugsbygninger.«

Det er et godt initiativ, men jeg vil da godt afsløre her i dag, at én af barriererne er regeringen. Miljøministeren afviste nemlig allerede i torsdags det omtalte forslag. Han fandt ingen grund til at støtte et forslag om, at en ejer af en ejendom i landzone skulle have ret til at genanvende en overflødiggjort landbrugsbygning til erhverv eller bolig.

Et andet forslag gik ud på, at der skulle skabes bedre muligheder for at foretage tilbygninger og større ombygninger til eksisterende virksomheder i det åbne land.

Det er jo ofte sådan, at en erhvervsvirksomhed, der er etableret i nedlagte landbrugsbygninger, vil have behov for at bygge til, når virksomheden udvikler sig godt, når der skabes vækst i landdistrikterne – ikke med flere tusinde kvadratmeter, men måske med 500 eller 600 m².

Men det afvises i mange amter, fordi man fortolker planloven sådan, at den ikke giver mulighed for en sådan udvikling. Hertil er der så kun at svare, at så må loven laves om. Hvad svarer regeringen? Ordret citeret: »Med henvisning til de igangværende initiativer finder regeringen ikke grundlag for at støtte dette forslag«. Miljøministeren kunne ikke uddybe, hvilke initiativer der var tale om. Kan indenrigsministeren?

Og det sidste forslag handler om retten til at opføre eller indrette en yderligere bolig på en landbrugsejendom, når det sker som led i et generationsskifte eller til brug for en medhjælper. Enhver ved, at i nogle familier kan det være meget vigtigt, at der kan ske en glidende overgang mellem generationerne, ja, ofte kan det være en direkte medvirkende årsag til, at et generationsskifte kan gennemføres. Men heller ikke det forslag kunne regeringen støtte.

Det er et problem, når man har oplevet regeringens gøren og laden i denne folketingssamling vedrørende landdistrikterne, ud over at jeg erkender, at de rapporter, vi har fået, byder på en række tiltag. Men når man også ser på, hvordan det bliver omsat i praktisk politik, uanset om det er på miljøområdet eller skatteområdet – jeg vil holde mig til miljøområdet – er det altså svært at se, at de fine taler bliver omsat til handling. Og det er altså synd for udviklingen i landdistrikterne, men vi er nødt til at sige, at det ikke hjælper, at man påfører dem, der bor i landdistrikterne, en lang række udgifter og så efter nogle år undres over, at der måske ikke er den udvikling, man havde regnet med.

Vel ser det ud til efter de rapporter, vi har modtaget, at det for øjeblikket går fint, men som

i ethvert andet samfund går det jo op og ned her, og man skal gøre det så stabilt, at det stadig væk også i fremtiden kan lade sig gøre at investere i en bolig i landdistrikterne. Og dér må det da være sådan – og derfor glæder jeg mig til at høre, hvad indenrigsministeren giver af bud på det – at det er bedre, at man ikke går ind og laver en sådan række af restriktioner mod dem, der bor derude.

Og dér må vi så håbe på, at regeringen ændrer signaler, og hvis det ikke sker, ja, så er der jo kun tilbage at håbe, at befolkningen gennemskuer den samlede regerings politik og afviser den.

(Kort bemærkning).

Holger Graversen (S):

Jeg havde såmænd ikke forventet ros fra Venstres side. Det er utrolig sjældent, man nogen sinde kommer ud for det nu om dage, så det var rørende at høre hr. Anders Mølgaard sige noget i retning af, at nu er tiden inde til handling.

Regeringen har handlet, vil jeg sige til hr. Mølgaard. Man har handlet længe. Det gjorde vi bl.a., da vi ændrede på planloven, så det var muligt at bremse for de store lavprisvarehuse. Hvor var Venstre?

Det er rart nok ved festlige lejligheder at stå og varetage landområdernes interesser, men når det så kommer til konkret handling, viger man tilbage for at tage et medansvar. Det er for sølle. Simpelt hen for sølle.

Hvad betyder disse nye afgiftsbuketter? Skatteministeren lægger gift ud for landområderne. 2 eller 4 øre ekstra pr. liter benzin – er der noget med en myg og en elefant? Er det svært at gøre sig klar over forholdene? Er det noget, der ødelægger noget som helst? Det er faktisk det eneste, jeg kan få øje på i den pakke, der gør det dyrere på landet, hvis man vil køre i en meget, meget stor bil, for så kommer det til at koste lidt mere i den nye afgift.

Med hensyn til hr. Hans Christian Schmidt – det må jeg måske ikke gøre nu?

Formanden:

Nej, taletiden er overskredet, så hr. Holger Graversen kan jo håbe på, at de kommer op og svarer.

Hr. Bent Hindrup Andersen.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Det var hr. Hans Christian Schmidts bemærkning om spildevand i det åbne land, der fik mig til at komme med et svar.

Vi er formodentlig enige om, at der er udledninger i det åbne land, som skal standses, og nu har man taget fat om byerne og om landbruget og industrien, og så er der det åbne land tilbage – ca. 60.000 ejendomme – hvor udledningerne ikke er reguleret.

Og den borgerlige regering har også talt om det i den borgerlige regerings periode, og da talte man om kloakering med centrale rensningsanlæg, og det vil sige den samme fejltagelse, som man har gjort i byen. Jeg ved godt, at formanden får det lidt skidt, når jeg siger, det er en fejlinvestering på små 300 mia. kr., men det er det, og den har man så undgået at begynde at bygge videre på i landdistrikterne, og det synes jeg, vi skal være enige om.

Det er kun i undtagelsestilfælde, at der bliver fælles kloakering. Det er meget få undtagelsestilfælde. Sådan står det i loven. Det er faktisk ude af billedet, men der kan være nogle situationer, hvor det er eneste mulighed.

Så vil jeg også gerne give hr. Hans Christian Schmidt ret i, at nogle af de andre løsninger, både minirensanlæg og nedsvivningsanlæg, så jeg også gerne var ude af billedet, så man alene havde separationstoiletterne, hvor man begynder at tjene penge på vores eget affald. Men det er trods alt et væsentligt fremskridt, og det er en økologisk rigtig løsning, der kommer.

Formanden:

Tak. Så er det hr. Hans Christian Schmidt og hr. Anders Mølgaard.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Tak for svaret, vil jeg sige til hr. Bent Hindrup Andersen. Jeg var slet ikke klar over, jeg spurgte om noget. Men jeg synes, det er helt fint, at hr. Bent Hindrup Andersen bringer det om spildevandsrensning i det åbne land frem. Jeg er sådan set enig i det.

Det, der gav problemet derude, var nemlig ikke et spørgsmål om, at man ikke skulle forurene. Det er vi enige om. Problemet var, at det ikke var en solidarisk løsning; at en lille flok, en lille gruppe mennesker nu kommer til at sidde med smerten, og jeg vil meget gerne diskutere den solidariske løsning her om et øjeblik.

Man behøver kun at læse, hvis man har lyst, de papirer, Det Skæve Danmark sendte herover: Hvad er problemet? Problemet er, at selv de socialdemokratiske borgmestre i Det Skæve Danmark, som jo i øvrigt tegner en stor del af dem, jo ikke kunne komme igennem til flertallet – de kunne slet ikke trænge ind til at snakke med dem om det.

Når vi så eller andre fra mit eget parti møder dem ude omkring, beder de om: Kan man da ikke forklare dem ovre i Folketinget – de, der vedtager det her – hvordan sagens sammenhæng er? Men vi må melde tilbage til Det Skæve Danmark: Det kan vi ikke. Der findes jo opgaver, der overgår selv vores evner, og det er altså én af dem. Man kan simpelt hen ikke forklare flertallet, hvad det er, man har besluttet med lovforslag nr. L 128.

Så skal jeg kun sige om lavprisvarehuse: Næ, det er jo rigtigt. Jeg håber, hr. Holger Graversen har læst det, for så vil han jo vide, at man aldrig får Venstre med til et forslag, der gør, at amterne skal ind og detailstyre kommunerne ned til mindste led i byerne, aldrig. Det er et kommuneoråde. Sådan bliver det.

(Kort bemærkning).

Anders Mølgaard (V):

En lille kommentar, en lille bemærkning til Socialdemokratiets ordfører, hr. Graversen. Hvis den socialdemokratiske ordfører hørte efter, så skete der faktisk det til den socialdemokratiske ordførers store forundring, at Venstre faktisk to gange roste redegørelsen – to gange takkede vi faktisk og udtrykte anerkendelse af de initiativer, der er taget i Indenrigsministeriets regi, og at indenrigsministeren personligt gør en stor indsats for at sætte landsby- og landdistriktspolitikken højt på dagsordenen.

Det, som vi synes er deprimerende – og det vil jeg gerne slå fast én gang til, hvis Socialdemokratiets ordfører ikke helt har forstået det – er, at når man ser på regeringens samlede handlinger i praksis, så taler man i virkeligheden verden med to tunger eller handler i hvert fald i to vidt forskellige retninger.

Jeg vil stadig væk fastholde, at skatteministeren og miljøministeren i virkeligheden underminerer alt det positive, der foregår i Indenrigsministeriet, og så kan det jo i hvert fald heller ikke være forbigået den socialdemokratiske ordfører, at skatteministerens nye grønøstpakke betyder, at varebiler stiger flere tusinde kroner. Det kan man jo ikke negligere trods alt, det

er mere end en prisstigning på 2 eller 4 øre, og det kan heller ikke være forbigået hr. Graversen, at miljøministeren ofte taler om, at 17 kr. pr. liter benzín er passende.

Så derfor må man på den baggrund erkende, at antibilisme og alle initiativer imod privatbilismen i virkeligheden er en direkte bekæmpelse af en speciel livsform i forhold til de 1,2 mio. mennesker, der bor i landsbyer og landdistrikter.

Formanden:

Så er det hr. Bent Hindrup Andersen og hr. Holger Graversen.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Loven om spildevandsregulering i det åbne land er i allerhøjeste grad en lov, der bygger på en solidarisk løsning, når regningen skal betales.

For det første er det sådan, at man inden for sin kommune frivilligt kan vælge, om man selv vil foranstalte det, hvis det kan betale sig, eller også, hvis det bliver dyrere end de 18.000 kr., kan man gå ind i den fælles kasse og betale en kloakafgift som alle andre i kommunen.

For det andet er der forholdet mellem nogle kommuner, landkommunerne f.eks., som her skal ind og foretage en stor investering. Og dér er der også en mulighed for at lave en udligning, hvis det skulle gå galt. Men dér mener jeg, man skal ind og se på, hvad den samlede kloakafgift for en landkommune nu bliver i forhold til en bykommune, som jo har en række andre udgifter at trækkes med – rensningsanlæg for industri og andre ting. Så det er også en ting, der er lagt op til, at man kan kigge på i loven.

Så hr. Hans Christian Schmidt har en rigtig dårlig sag, når man angriber det for at være usolidarisk. Det eneste, jeg vil give hr. Hans Christian Schmidt ret i, er: Man kunne godt være gået et skridt videre i at presse de økologiske løsninger igennem.

(Kort bemærkning).

Holger Graversen (S):

Hr. Hans Christian Schmidt vil nødig have, at amterne skal ind og planlægge i kommunerne. Men Venstre har åbenbart ikke noget imod, at det er storkapitalen, der gør det. Det er jo faktisk på den baggrund, man ændrede planloven, vil jeg sige til hr. Schmidt. Det var, at der reelt var to store butikskæder, som efterhånden planlagde, hvor der skulle lægges lavprisvarehuse; man

spillede kommunerne ud mod hinanden, nogle blev vindere, andre tabere. Sådan var det. Og derfor bremsede man det. Heldigvis.

Så vil jeg gøre opmærksom på, at for mig er der, så vidt jeg husker, ingen hindring for, at man kan gå hen og bruge nedlagte landbrugsjendomme i erhvervsøjemed. Problemet kommer først, hvis de så skal udvide, og det har ministeren også lov at se på. Men det er klart, at det er et spørgsmål om ressourceforbrug også ude i kommunerne. Hvis kommunen ved den større by har industrijord liggende klar til salg, klar til at bygge på, er det jo ikke sikkert, at det er særlig samfundsmæssigt fornuftigt at lade en given virksomhed, der starter op i en landbrugsejendom som rugehus, udvide helt vildt.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

For kort til siden skrev Thorkild Simonsen sammen med Kommunernes Landsforenings formand, Evan Jensen, en kronik, hvori de beskrev, at mage til planbureaukrati, der er blevet bygget op i den nuværende miljøministers tid, ikke er set. Det var sådan set ikke noget, jeg skrev. Det skrev formand og næstformand i Kommunernes Landsforening.

Jeg synes jo, det er et interessant signal, som man skal holde fast i. Her sender den socialdemokratiske ordfører det signal direkte ind til Kommunernes Landsforening: I har ikke kunnet styre jeres udvikling, storkapitalen var ved at tage over for jer, I kan ikke klare jeres opgaver. Det var jo, hvad der er blevet sagt.

Om jeg slet ikke havde lagt mærke til, at det var to store kapitalkæder? Socialdemokratiet må selv ligge og fedte rundt med det. Det vil aldrig få Venstres opbakning at have sådan en mistillid til byrådsmedlemmer og amtsrådsmedlemmer. Det er måske også, fordi vi til daglig er i kontakt med dem, at vi har den holdning. Det var måske noget, man skulle prøve at efterleve andre steder. Men vi vil aldrig ride med på den bølge med, at de ikke kunne styre det.

Og så vil jeg kun sige vedrørende den generelle debat omkring L 128: spildevand i det åbne land? Nej, den er ikke solidarisk. Det er helt tilfældigt, om man nu er med i en kloakfond, hvor der er få eller mange mennesker med, som bestemmer, hvor store regningerne bliver. Så det bliver helt tilfældigt.

Formanden:

Så tager vi fat på den sidste omgang korte bemærkninger til Venstres ordfører. Det er hr. Kristen Touborg, hr. Bent Hindrup Andersen og hr. Holger Graversen. Dernæst er det den konservative ordfører.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Det er et spørgsmål i forbindelse med hr. Anders Mølgaards bemærkninger vedrørende den rød-grønne pakke. Man bemærker jo nok hos hr. Anders Mølgaard, at det er lidt svært at opretholde det vrangbillede, der er blevet tegnet af den rød-grønne pakke bl.a. af Venstres pressekorpsets omkring det, at det her skulle være den store katastrofe specielt for landområderne. Det er der redegjort for. Det skal jeg ikke gå nærmere ind på.

Men jeg vil medgive én ting: Det er problematisk for de mennesker, som er mindrebedemidlede, og som har investeret i en gammel varebil på gule plader, som pludselig stiger med 5.000 kr. pr. år. Det vil jeg medgive er problematisk. Derfor arbejder vi også i øjeblikket med en opblødning af den afgift, og det forventer jeg sådan set at vi får, for det er der en vis realitet i.

Bent Hindrup Andersen (EL):

Det er hr. Hans Christian Schmidt, der bruger to andre borgmestre til at sige, at planloven er bureaukratisk. Jeg vil gerne sige, at vi har en utrolig god planlov i Danmark, for den sikrer demokratiet, den sikrer, at det går fra bunden og opfefter. Og det er så også i den fælles debat, vi har haft om landsplanredegørelsen, blevet yderligere understreget, at der skal fremlægges alternativer, når man skal lave både lokalplan, kommuneplan og regionplaner.

Det, der er kommet ind i det her omkring butikkerne, er en åben planlægning, hvor kommunen skal ud og argumentere, så befolkningen har mulighed for at tage reel stilling til detailhandelsudviklingen, og det er klart, at det opfattes af mange borgmestre som bureaukrati, fordi demokrati er besværligt.

Det betyder, at man kan ikke lave sine mahognibordsaftaler med Dansk Supermarked og derigennem tilrettelægge butiksudviklingen. Man skal faktisk, vil jeg sige til hr. Hans Christian Schmidt, ud og argumentere for det over for befolkningen, og det er utrolig besværligt.

Det er det, der kaldes bureaukrati, men det er reelt demokrati, og for første gang er der chance

for, at befolkningen som sådan inddrages i butiksplanlægningen, og ikke, at planlægningen styres af to store kæder.

Holger Graversen (S):

Jeg har ikke noget imod at inddrage andre personer end os i Folketinget, men hverken Thorkild Simonsen eller Evan Jensen er orakler for mig, og de har også hver især deres interesser at varetage. Så vidt jeg ved, har Thorkild Simonsen sit på det tørre, og de to personer har ikke nogen pligt til at se overordnet samfundsmæssigt på tingene, som vi andre har, og det er uden at sige noget ufordelagtigt om nogen af de personer.

Så vil jeg sige til hr. Schmidt: Jeg tror, hr. Schmidt har det problem, at han har svært ved at forklare det derhjemme over for den lille købmand, hvorfor Venstre var imod ændringen af planloven. Det er beviseligt, at disse store kæder har skadet udviklingen i landområderne. Det kan ikke benægtes.

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg vil gerne sige til hr. Bent Hindrup Andersen: Meget vil tegne sig lysere for Enhedslisten i forhold til det kommunale selvstyre, hvis I fik lidt mere rodfæstelse derude. Jeg kan godt forstå, at Enhedslisten kan have lidt svært ved at trække på sin kommunalpolitiske erfaring, men jeg må også sige, at det mærkes tydeligt. Men bare det at have større tillid til de mennesker, der er valgt derude, og ligesom indleve sig i, at man ikke behøver være politiker herinde for at kunne se løsninger, for det kan man altså også derude. Og har man tillid til de mennesker derude, vil det gå helt fint.

Og jeg har meget nemt ved at forklare Venstres bagland, at vi ikke kunne støtte L 118. Det var kun at sige, at vi er imod bureaukrati, så ved enhver, at man ikke kan gå ind for et lovforslag, som bygger endnu mere bureaukrati op.

Og lad mig så slutte med at sige omkring den solidariske løsning med spildevand i det åbne land: Det går i enkelhed ud på, at uanset hvem man er derude, så kan man tilmelde sig kloakfonden, hvor man end måtte bo. Og er der meget få i en kloakfond, men mange fritliggende huse, der skal med ind i den kloakfond, så får man hele udgiften, om man er få eller mange. Det er et system, der ikke er kendt, tror jeg, noget andet sted i lovgivningen i Danmark, og derfor er det jo også sådan, at Det Skæve Danmark i den grad har været oppe på mærkerne for at forklare, at her vil man fuldstændig øde-

lægge netop de kommuner, der dækker landdistrikterne.

Det mest sørgelige i hele det her spil har været, at det har været fuldstændig umuligt – man kan selv spørge Det Skæve Danmark – at komme i kontakt med regeringen eller venstre side af Folketinget. Og derfor må vi sige, at så ligger man, som man har ret, og det er skidt.

Lene Espersen (KF):

Jeg vil også gerne starte med på Det Konservative Folkepartis vegne at takke indenrigsministeren.

Jeg synes, at indenrigsministeren loyalt har levet op til den dagsorden, vi vedtog sidste forår, i 1996, hvor der var en lang række initiativer, der skulle sættes i gang, og der skulle laves noget udvalgsarbejde. Og jeg synes, at vi kan se af den betænkning og redegørelsen, der er kommet fra Indenrigsministeriet, at der er utrolig mange gode tanker i det, Indenrigsministeriet har arbejdet med.

Trafikministeriet har også afleveret en rapport. Et udvalg under Trafikministeriet har set på trafikken ude i landdistrikterne, og også det arbejde skal have meget ros med på vejen. Bl.a. kan man jo fremhæve, at østøtten til færgerne nu er kommet på plads, og det synes jeg er utrolig godt.

Men desværre må jeg sige – ligesom Venstres ordfører har været inde på – at det er, som om regeringen taler med to tunger, for uanset hvor meget godt der kommer fra Indenrigsministeriet, kommer der desværre endnu mere skidt fra de øvrige ministerier, og her er det først og fremmest Miljøministeriet og Skatteministeriet, som virkelig anlægger en meget fjendsk holdning over for landdistrikterne.

Den nye afgiftspakke for bilerne er ét eksempel. Et andet eksempel, der nu er blevet debatteret rimelig længe i dagens debat, er spildevandsrensning i det åbne land, men det er noget, som Det Konservative Folkeparti betragter som landdistriktsfjendske initiativer i bund og grund. Det er noget, der først og fremmest rammer landdistrikterne, og det stiller vi os meget uforstående over for, når man altså har en indenrigsminister, der rent faktisk forsøger at gøre noget godt for landdistrikterne.

Efter Det Konservative Folkepartis opfattelse er det jo ikke sådan, at det kun er landdistrikterne, der skal fremmes, og det synes jeg også er vigtigt at få sat på plads i den her debat. Der skal både være plads til land, til by og til hoved-

stad. Vi har brug for alle dele. Der skal ikke være nogen, der har specielle privilegier. Alle skal have så stor valgfrihed, at de har lov at vælge at bo det sted, hvor de mest har lyst til det.

Og her er det jo altså, at vi har nogle problemer i forhold til regeringen og i forhold til vinstrefløjens i Folketinget. På boligområdet eksempelvis, hvor de fredede by- og landboejendomme har været sammenlignet i utrolig mange undersøgelser, og hvor det viser sig, at forfaldet pr. år er størst i landdistrikterne. Her gør man ikke nok, og det på trods af at man allerede nu fra vores side har gjort opmærksom på, at der er et særligt behov for at yde en indsats for de fredede by- og landboejendomme.

Hvis vi ser på de byfornyelsesmidler, som vi afsatte efter at have vedtaget den fælles dagsorden i 1996, er det jo ganske tankevækkende, at af de 200 mio. kr., der blev afsat, er det rent faktisk kun de 20 mio. kr., som egentlig synes at være kommet i spil. De 180 andre millioner kroner opleves altså ikke som ubureaukratiske. Tværtimod kan man sige, at det er lidt af en falilithistorie, for de er desværre ikke rigtig kommet i spil endnu.

Og det viser sig altså, at mange af landkommunerne ikke har kræfterne til at gøre deres del af arbejdet. Det beklager vi naturligvis, men jeg synes altså, det kunne være informativt, hvis ministeren kunne oplyse, hvor stort et træk der har været på de 180 mio. kr.

Og ville det måske ikke være en idé, når nu et samlet Folketing rent faktisk har besluttet sig for, at vi har afsat og øremærket de penge til landdistrikterne, at vi så forsøgte at få brugt pengene – resten af de 180 mio. kr.? Det kunne eksempelvis være ved at fjerne kommunernes medfinansiering og lave en anden klippekortsordning. Det er Det Konservative Folkeparti meget åbent over for.

Vi mener også, at de forslag, der er kommet fra De Konservative og Venstre, er noget, som indenrigsministeren bør presse på for at få de øvrige regeringsfolk til at gå med på. Her tænker jeg på genbrug af gamle bygninger på landet. De repræsenterer en betydelig værdi energimæssigt og ressourcemæssigt.

Forleden spurgte vi miljø- og energiministeren om det. Han er negativ. Miljø- og energiministeren ønsker ikke at gøre noget for at udnytte de gamle bygninger på landet. Men jeg synes, det er dejligt at læse, at indenrigsministerens udspil faktisk indeholder gode tanker på det her

område, og det er næsten lige så positivt som Enhedslistens positive holdning til udnyttelse af bygningerne i landdistrikterne. Så vi kan da håbe på, at De Konservative og Venstre sammen med indenrigsministeren og Enhedslisten måske kan få resten af Folketinget til at gøre noget ved den sag.

Aftægtsboliger er en anden mulighed, som vi mener skal fremmes, og vi mener, vi må gøre en ekstra indsats for at bevare de ældre i landdistrikterne. De skal forblive i selvstændighedskulturen. Der er ingen grund til, at de skal sparkes ind til byerne på et plejehjem, hvis de har mulighed for at blive boende ude på landet.

Zonekompetencen har flere været inde på før. Der er jo ingen tvivl om, at Kommunernes Landsforening står helt bag det initiativ, som højre side i Folketingssalen flere gange har taget. Sidste år fremsatte Venstre og Fremskridtspartiet sammen med De Konservative et forslag, som medførte, at zonekompetencen fuldt ud blev lagt ud til kommunerne. Det står vi fortsat ved. Jeg kan ikke se nogen som helst grund til, at folk, der er demokratisk valgt i kommunerne, skulle kunne nedstemmes af folk, der er demokratisk valgt i amterne. Det er mest rigtigt at lægge det ud til kommunerne, og det er et andet område, hvor man kunne gøre noget mere for at fremme landdistrikterne.

På uddannelsesområdet tror jeg også, der er grund til at tænke nye tanker. Og her mener jeg egentlig også, at indenrigsministerens betænkning langt hen ad vejen faktisk giver et positivt bidrag. Problemet er jo bare igen, at der sidder andre ministre i regeringen, der ikke har den samme opfattelse af tingene.

Dér vil jeg jo gerne fremhæve, at en af de ting, som jeg troede vi var enige om efter sidste års debat, var, at unge, der studerer i byerne, og som gerne vil blive på landet, skulle have mulighed for at blive boende i landdistrikterne ved, at man lavede et fornuftigt transportfradrag. Her viser det sig altså desværre, at vinstrefløjens var alt for billigt til fals for skatteministeren.

Man endte med en totalt umulig model med hensyn til transporten, som faktisk gjorde, at man rent ud sagt kun løste problemet for dem, der ikke havde problemet, nemlig de unge, der boede i byerne, som så bare kunne få et billigt buskort. Dem, man egentlig skulle have hjulpet, var de unge, der ønskede at bo på landet, som havde brug for et rigtigt transportfradrag, men så langt turde regeringen ikke tænke, og det er faktisk temmelig sørgeligt.

Jeg vil også godt fremhæve omkring detailhandelen, at Det Konservative Folkeparti ikke medvirkede til miljø- og energiministerens centralistiske detailhandelslovforslag. Og jeg kunne godt høre, at den socialdemokratiske ordfører, hr. Holger Graversen, før forsøgte at pynte sig lidt med lånte fjer ved at sige: jamen, det her er noget, der kommer landdistrikterne til gode.

Hvis jeg har forstået miljø- og energiministerens lovforslag rigtigt, drejer det sig jo først og fremmest om at centralisere al beslutningskompetencen oven på Højbro Plads, og resten skal lægges ud til amterne. Og problemet er jo, at miljø- og energiministeren jo også helt åbent har udtalt, at det, han egentlig gerne vil, er at styrke udviklingen i bymidterne. Det har sandelig ikke særlig meget med landdistrikterne at gøre. Hvis regeringen ville gøre noget for landdistrikterne, så var det jo helt andre ting, der skulle til.

Men Det Konservative Folkeparti er rent faktisk af den opfattelse, at hvis man vil fremme butikkerne i landdistrikterne – den lokale købmand og så videre – så er det først og fremmest folk i landdistrikterne, der selv skal vælge at købe ind dér. Det er ikke noget, vi kan regulere inde i Folketinget hverken på den ene eller den anden måde.

Men det er forkert at tro, at den restriktive og centralistiske detailplanlov, som man nu har ført igennem, overhovedet fremmer noget i landdistrikterne. Jeg tror, det kommer til at gå præcis i den modsatte retning, og at det bliver bymidterne, der bliver de store vindere med den her meget restriktive lovgivning.

Når man så ser på det som en helhed, er der ingen tvivl om, at regeringen går to chassé frem og tre tilbage, hver eneste gang der sker noget på et område.

Og her synes jeg jo også, at det er værd at hæfte sig ved nogle af de tankevækkende tal, der fremgår af Indenrigsministeriets betænkning. Heraf fremgår det nemlig meget klart, at udkantskommunerne fortsat får færre beskæftigede. Der udvikles færre arbejdspladser, og befolkningstallet er faldende.

Det kan imidlertid ikke forbyde nogen, at den anden konklusion i betænkningen – som jeg jo har læst meget grundigt – er, at de grønne afgifter rammer folk på landet langt hårdere end i byerne. På side 230 i betænkningen står der direkte, at man betaler 20 pct. mere. Det kan da heller ikke komme som en overraskelse, at den kedelige tendens med, at man fraflytter landdistrikterne, fortsætter, når regeringen har valgt

en såkaldt miljøpolitik, som egentlig er en skat-tepolitik, der gør, at man rammer folk i landdistrikterne urimelig hårdt.

Jeg synes også, det er værd at fremhæve, at man på transportområdet taler med to tunger. Af Trafikministeriets betænkning fremgår det klart, at transportmidlet på landet er bilen. Over 90 pct. af transportarbejdet foregår med bilen. Og udvalget påpeger, at dette er en fleksibel og hensigtsmæssig transportform, der er langt bedre end udbygning af den kollektive trafik.

Man påpeger også, at de kollektive trafikformer i overvejende grad skal individualiseres. Man skal væk fra miljøforurende 12-meterbusser. Man skal over til taxiordninger og telebusser. Derfor er det grotesk – efter at Trafikministeriet og Indenrigsministeriet er kommet med udtalelser om, at man nu må gøre noget mere for at styrke den individuelle trafik for at fremme landdistrikternes mobilitet – at Skatteministeriet så kommer hånd i hånd med Økonomiministeriet med en masse nye afgifter, som trækker i præcis den modsatte retning. Man rammer landdistrikterne urimelig hårdt.

Jeg må derfor afslutningsvis sige, at Det Konservative Folkeparti virkelig anerkender, at Indenrigsministeriet har gjort et godt stykke arbejde, men desværre lader det til, at Indenrigsministeriet ikke har den gennemslagskraft, der skal til for at få resten af regeringen indstillet på en mere positiv politik over for landdistrikterne. Og det synes jeg rent faktisk er sørgeligt.

Det er sørgeligt, at Miljøministeriet og Skatteministeriet på den måde kan få lov at køre en direkte chikane af landdistrikterne, når Indenrigsministeriet kommer med så mange gode initiativer.

Formanden:

Så er der tre korte bemærkninger, hr. Kristen Touborg, hr. Holger Graversen og hr. Poul Nødgaard.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Det er fru Lene Espersens bemærkninger om spildevand i det åbne land, der får mig til at stille et spørgsmål til ordføreren. Fru Lene Espersen siger, at landområderne rammes specielt hårdt af denne lov. Ja, det gør de naturligvis; eftersom byerne er kloakerede, vedrører loven sådan set landområderne. Det er naturligt nok.

Så må jeg spørge, hvad De Konservative vil sætte i stedet. Når man nu er så utilfreds med denne lov, hvad vil man så sætte i stedet? Løsningsforslag efterlyses.

I Lemvig Kommune, hvor jeg har været medlem af kommunalbestyrelsen igennem 17 år, en kommune, der i øvrigt er borgerligt domineret, har man i adskillige år efterlyst en lovgivning, som gav grundlag for at gå ind og løse disse forureningsproblemer i det åbne land. Det har man ikke haft. Med denne lov får man et lovgrundlag for på et fleksibelt og solidarisk grundlag at gå ind og løse de forhold. Men hvad er De Konservatives anderledes løsningsforslag?

(Kort bemærkning).

Holger Graversen (S):

Blot et par kendsgerninger i den videre debat. Jeg fik stadig væk ikke at vide, hvilke barrierer der er med hensyn til at bruge landbrugsbygninger. Det mener jeg er muligt, og jeg er ikke bekendt med, at man får afslag.

Med hensyn til transport synes jeg, det er en vigtig kendsgerning at slå fast, at det er vigtigt, at der er – helst gratis – transport til uddannelsesstederne for de unge, der bor i landsbyerne. Det var der engang, kan jeg sige til fru Lene Espersen. Hvem afskaffede det totalt? Den tidligere borgerlige regering under en Venstreunderservisningsminister.

Så synes jeg heller ikke, det er særlig pænt gang på gang at stå og angribe en minister, der ikke er til stede. Jeg mener, at miljø- og energiministeren bliver tillagt nogle udtalelser, han ikke er kommet med. Han har ikke sagt, at han kun ønsker udvikling omkring byerne, altså underforstået de større byer. Men han har sagt, at det ikke er ønskeligt med en masse byggeri i det åbne landskab. Byggeriet skal selvfølgelig samles i de nuværende bebyggelser, og det betyder også de nuværende landsbyer.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (DF):

Når man taler sig varm, kan man somme tider bruge nogle lidt stærke udtryk, og det kan jeg også selv gøre. Men jeg ville lige gå på talerstolen for at sige til fru Lene Espersen, som bruger udtrykket, at de ældre på landet ikke skal sparkes ind i byen, at der ikke er nogen, der sparker til nogen. Situationen er den, hvis ikke fru Lene Espersen ved det fra undersøgelser og lignende, at mange ældre mennesker, i det øjeblik de bliver ældre og på forskellig vis har brug for hjælp

og støtte og for at have let ved at komme til forretninger osv., i mange situationer selv ønsker at bo i byen.

Jeg bor selv på landet, og jeg synes, jeg vil være ærlig i denne sag og sige, at i det landområde, hvor jeg selv bor, har en bygmester forsøgt at lave nogle boliger for ældre mennesker, men han ville ikke gå i gang med projektet, før han havde sikkerhed for, at i hvert fald et vist antal af boligerne kunne sælges, og det var der faktisk ikke nogen interesse for. Det synes jeg, jeg vil sige.

Der er altså ikke tale om at sparke nogen ind. På boligområdet gælder det ikke alene for ældre, men for alle mennesker, at folk skal have lov at bosætte sig dér, hvor der er mulighed for at bo. Nogle ønsker at bo i byen, og nogle ønsker at bo på landet.

Så brugte fru Lene Espersen også et udtryk, som antændte mit sind lidt. Det var udtrykket chikane mod landdistrikterne, som er et ret stærkt udtryk at bruge. Jeg mener ikke, der er tale om chikane mod landdistrikterne. Så skal vi i hvert fald have nærmere dokumenteret, hvori den chikane består.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Først til hr. Kristen Touborg, der spørger, hvad Det Konservative Folkepartis holdning er til hele diskussionen om spildevandsrensning i det åbne land. Vi har jo debatteret det utallige gange, og vores miljøordfører, hr. Niels Jørgen Langkilde, har mange gange gjort rede for, hvorfor Det Konservative Folkeparti er så inderligt imod det, som Folketinget har vedtaget.

For det første kan man tage fat på miljøeffekten. Den er ikke garanteret, og er det ikke lidt ufornuftigt at sætte et projekt i gang, uden at man har sikret sig, at det rent faktisk får en miljøeffekt?

Det Konservative Folkeparti vil gerne medvirke til en spildevandsrensning i det åbne land, hvis vi kan få en garanti for, at der er en miljøeffekt, og hvis vi kan sikre os, at den bliver solidarisk på samme måde, som da byerne blev kloakeret. Da var det ikke noget med, at man pålagde den ene lejlighed efter den anden selv at betale kloakledningerne fuldt ud. Der skal være tale om solidaritet. Det var det andet.

For det tredje må man sikre sig, at man har noget, der er operationelt, altså at man har nogle systemer, hvor man kan gå ud og sige: Det her har vi testet, det har vi afprøvet, det ved vi er

godt nok. Hvis man havde det, ville Det Konservative Folkeparti være åben over for det, men det her bliver jo sat i gang, uden at man har undersøgt tingene til bunds. Det bliver sat i gang, uden at vi overhovedet har ordentlige redskaber til at føre det ud i livet, og derfor er det uansvarligt. Det var til hr. Kristen Touborg.

Til hr. Holger Graversen, der ikke kan forstå, hvorfor jeg taler så meget om landbrugsejendommene. Venstre og De Konservative har fremsat en lang række forslag, som skulle gøre livet lettere for dem, der ønsker at bo på landet. I dag er lovgivningen desværre sådan, at der ikke er optimale muligheder for at udnytte landbrugsejendommene.

Jeg hæftede mig lidt ved de 180 mio. kr., som ikke rigtig er kommet i spil, og det var da et sted at starte. Lad os få brugt de penge på en fornuftig måde, så vi kan få nogle flere mennesker til at blive på landet, i stedet for at vi skal se den ene ejendom efter den anden forfalde. Jeg synes, det er vigtigt, at vi prøver at nærme os hinanden i stedet for at tale os fra hinanden. Jeg synes selv, jeg har givet ret mange eksempler på områder, hvor man kunne gøre noget for at forbedre landbrugsejendommene.

Til hr. Poul Nødgaard vil jeg sige: Jeg startede sådan set min ordførertale med at sige valgfrihed. Det handler ikke om, at de ældre skal spares hverken ud på landet eller ind i byen. Man skulle gerne selv have mulighed for at vælge, men vi mener ikke, at der er tilstrækkeligt med muligheder eksempelvis for at vælge sig en aftægtsbolig, sådan som lovgivningen i dag er skruet sammen. Her synes jeg, der skal indføres noget mere fleksibilitet.

Endelig vil jeg sige til hr. Poul Nødgaard, at ordet chikane mener jeg er på sin plads. Når man gennemfører så store stramninger for privatbilismen, som man decideret ved rammer landdistrikterne hårdest, er der altså tale om en chikane, som først og fremmest rammer landsbyer og landdistrikter.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Én ting vil jeg give fru Lene Espersen ret i. Jeg så gerne, at de økologiske spildevandsløsninger var væsentligt længere fremme, men det er de ikke, og det er bl.a., fordi der ikke har været nogen lov, der siger, at nu skal det være. Det er der nu, men der er også givet en tidsfrist indtil 1999, og så håber jeg, at der kommer gang i udviklingen af den økologiske løsning, separationstoiletterne, som jeg taler om, herhjemme.

Vi er uhjælpelig langt bagud i forhold til Norge og Sverige. Jeg er ikke i tvivl om, at når der nu ligger en ramme, bliver det også udviklet og afklaret inden. Det skal også typegodkendes, og det står der også i loven.

Det andet, jeg vil sige, er, at når fru Lene Espersen bruger sådan nogle floskler som centralisering og bureaukrati, kunne jeg egentlig godt tænke mig at vide, om det er bureaukrati, at det fra nu af vil være sådan, at borgerne både på amtsniveau og på kommunalt niveau bliver inddraget i debatten og diskussionen og også får lejlighed til at påvirke beslutningerne om udviklingen i detailhandlen? Den er indtil nu foregået alene i de store detailkæders kontorer. Det, der er kernen i den nye butikslov, er demokrati, men det er selvfølgelig besværligt, hvis man alene vil afgøre det i korridorerne.

(Kort bemærkning).

Holger Graversen (S):

Endnu en gang: Jeg mener ikke, det er korrekt, når det bliver fremstillet, som om nedlagte landbrugsejendomme ikke kan bruges. Det er det normale, men det er klart, at der stilles nogle betingelser med hensyn til størrelsen, og der stilles nogle betingelser med hensyn til miljøet. En forurenende virksomhed får naturligvis ikke lov at starte. Vi tager faktisk miljøspørgsmålene ret alvorligt i vores parti.

Og så vil jeg sige som afslutning, at jeg tror faktisk, noget af den største skade over for landdistrikterne sker gennem den negative omtale, som borgerlige ordførere generelt kommer med.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Fru Lene Espersen siger, at De Konservative ikke vil være med til at sætte gang i disse ting, uden at de er ordentligt undersøgt. Det lyder meget tilforladeligt, men problemet er bare, at man heller ikke under den konservativt ledede regering har foretaget sig noget for at komme i gang med at gøre noget for at nedbringe forureningen fra det åbne land.

Det har man ikke gjort, så når fru Lene Espersen har så travlt med at sige, hvad De Konservative ikke vil, synes jeg, fru Lene Espersen stadig skylder mig et svar på, hvad det er, de vil i stedet. Skal spildevandet stadig løbe urensset ud i åer og søer, eller hvad har De Konservative tænkt sig?

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Først til hr. Bent Hindrup Andersen, der spørger, om detailhandelsforslaget nu er så centralistisk, og om det nu er så bureaukratisk. Ja, vi synes, det er alt for bureaukratisk, og vi ser ikke nogen som helst grund til at inddrage så mange myndigheder i dette spørgsmål.

Det er heller ikke korrekt, som hr. Bent Hindrup Andersen sagde fra Folketingets talerstol, at tingene bare får lov at flyde, og at tingene er blevet besluttet i Dansk Supermarked i Højbjerg. Tidligere har det været på præcis samme måde, nemlig at tingene skulle godkendes. Man har ikke bare kunnet smække et storcenter ned, hvor man havde lyst til det.

Det Konservative Folkeparti mener rent faktisk, at den måde, man vedtog tingene på tidligere, og de bestemmelser, der lå i planloven, var fuldt ud tilstrækkelige. Vi ser ikke, at Danmark er fuldstændig blomstret til med storcentre. Faktisk har man været rimelig restriktiv, så vi ser overhovedet ikke nogen grund til, at amterne skulle have mere indflydelse. Rent faktisk tror vi, at kommunerne i det her spil er det helt rigtige sted at stille spørgsmålet.

Vi mener som sagt, at de gældende regler, der tidligere var i planloven, var fuldt ud tilstrækkelige også til at forhindre, at Danmark blev et stort storcenter, for det er der ingen af os, der ønsker, så jeg synes ikke, det er korrekt, når hr. Bent Hindrup Andersen fremkommer med disse påstande.

Til hr. Holger Graversen vil jeg sige: Vi har i dag nogle landzonebestemmelser, som er meget restriktive, og som gør det utrolig svært at få lov at ombygge landbrugsejendomme. Det er rent ud sagt nærmest umuligt at flytte noget detailhandel og noget erhvervsvirksomhed ud på landet. Vi kender begge to en sag oppe fra Vendsyssel, hvor en mand, der reparerede gyllemaskiner, skulle kæmpe i syv år for at få lov til at udvide en enkelt lagerhal, så han rent faktisk kunne få lov at drive en virksomhed ude på landet. Og det er jo ganske fornuftigt at reparere gyllemaskinerne ude på landet frem for inde i byerne. Det er et helt konkret eksempel.

Til sidst til hr. Kristen Touborg, som beklager sig over, at den borgerlige regering ikke har gjort noget. Grunden til, at den borgerlige regering ikke har gjort noget på dette område, er, at der ikke har været nogen målelig miljøeffekt, og det er den, jeg efterlyser. Hvis man kunne få dokumentation på bordet, der sagde, at her kan

man måle, at det virkelig vil gøre noget godt for miljøet, var Det Konservative Folkeparti også de første til at lægge stemmer til. Men man har ikke den miljøeffekt lige nu, og derfor sætter vi store spørgsmålstejn ved den lovgivning, som venstrefløjnen i Folketinget sammen med regeringen har vedtaget.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Nu er der jo grænser for, hvad man kan forlange af fru Lene Espersen, som ikke har været ordfører på planlovens butiksdal, men jeg vil i hvert fald anbefale fru Lene Espersen at læse den, for det, der er kernen i den, er, at for første gang skal man nu i kommuneplanloven have en butikspan, og der skal indføres ensartede maksimumstørrelser. Det skal angives i bruttokvadratmeter, således at befolkningen får en chance for at tage stilling til, hvordan detailhandelsudviklingen i kommunen bliver. Det er første gang, det sker. Det er en god ting, men der er mange gode ting, så jeg vil anbefale fru Lene Espersen at studere butiksløven rigtig godt.

Formanden:

Så er det hr. Kristen Touborg som ordfører.

Kristen Touborg (SF):

Jeg vil godt indlede mit ordførerskab med at give fru Lene Espersen lejlighed til at få ordentligt udredt, hvad det egentlig er, De Konservative står for med hensyn til spildevandet i det åbne land. Jeg forstod det sidste svar således, at da der ikke var nogen ordentlig miljøeffekt at måle, ville man ikke være med til at gøre noget endnu.

Så må jeg konstatere – jeg må ikke spørge fru Lene Espersen, men jeg må vist godt konstatere – at det indebærer, at De Konservative tilsyneladende hellere vil have spildevandet til at løbe urensset ud i åer og søer. Det er det, der i øjeblikket sker mange steder i landområderne, fordi kommunerne, uanset at de gerne vil ordne forholdene, ændre forholdene, forbedre forholdene, rent faktisk ikke har haft lov hjemmel til at gøre det uden at gå ud i enkeltager. Forureningen er en sag, som man har haft utrolige problemer med under skiftende regeringer.

Jeg må konstatere, at De Konservative åbenbart har den miljøpolitik, at da man ikke kan måle miljøeffekten, ser man hellere urensset spildevand løbe ud, og det er da et synspunkt.

Så til min ordførertale. Indenrigsministeriets redegørelse skal ses på baggrund af en dagsorden, som blev vedtaget ved en forespørgselsdebatt den 29. februar 1996, der var anmeldt af V og K. Da regeringens landdistriktspolitik på det tidspunkt foregik efter devisen: Når det går godt her i landet, går det rigtig godt ude på landet, fandt regeringen tilsyneladende intet grundlag for at foretage sig mere inden for det område, end der allerede foregik, og det vil sige dels regeringens generelle gode økonomiske politik, som skulle være særlig gavnlige for landområderne, og dels landdistriktspuljen, som over en periode på fire år tilfører området ca. 100 mio. kr.

Da vi fandt, at regeringens politik på det område var mindre imponerende og med for få fremtidsvisioner, forhandlede vi en dagsorden hjem, som pålagde regeringen at analysere og fremkomme med løsningsmodeller til forbedringer på en række væsentlige områder som erhvervsudvikling, transport og byfornyelse. Der blev afsat 200 mio. kr. øremærket til landdistrikterne og kreditforeningernes reallåns politik. En del rapporter og betænkninger foreligger nu, og det tyder på, at regeringens ambitionsniveau er blevet højnet en del.

Efter SF's opfattelse er en prioritering af følgende områder af stor vigtighed for at bevare ordentlige forhold i landområderne.

Inden for detailhandelen mener vi, det er et stort gode, at lokaliseringen af store centre og lavprisvarehuse nu kan reguleres, da de er en meget stor trussel mod detailhandlen i lokalsamfundene. Vi er altså særdeles godt tilfredse med, at vi har fået ordnede forhold på dette område. Vi må beklage, at det var så snævert et flertal i Folketinget, der vedtog det. Men det er vel på dette område som så mange andre steder, at et eller andet sted lurer der et valg, og så kommer der jo altid en vis valgkugler i Folketinget.

Jeg går ud fra, at når man specielt i Venstre i hvert fald i festtalerne er meget optaget af at snakke om det vigtige i at bevare landdistrikterne, er der noget, man har overset her, for der er næppe tvivl om, at storcentrene og lavprisvarehusene, som tager hele regioner som kunder, er af allerstørste betydning for, hvordan detailhandelen foregår, og for mulighederne for at overleve som servicebutik i områderne.

Ved fremtidig planlægning på dette område skal der blandt andet tages hensyn til den eksisterende detailhandel, til mulighederne for at

bevare og udvikle bæredygtige landdistrikter og til miljøpåvirkning ved butikspendling. Den servicebutik, som vi ønsker der skal være mulighed for i en række landsbyer, skal være en servicebutik, hvor man både kan købe varer og besøge sine postforretninger, hvor der kan være et filialapoteke og et bibliotek, hvor man kan låne bøger og få adgang til en fotokopimaskine, en telefax m.v. Det finder vi er en rigtig god idé.

Skolerne skal bevares i lokalsamfundene, eventuelt som fødeskoler for de lidt større skoler i kommunerne. I den forbindelse kan man medintænke § 70-institutionerne, således at den nødvendige pasning af børnene ikke tvinger forældrene til at køre 5, 10 eller 15 km til den nærmeste dagplejemor eller børnehave. Samtidig er institutionen med til at skabe yderligere aktivitet i lokalområdet.

Muligheden for at indføre initiativet til folkeafstemning i forbindelse med skolenedlæggelser mener vi faktisk bør genindføres, da sådanne initiativer ofte er med til at skabe nyt liv og ny gejst i truede lokalområder. Man kan også med en vis ret sige, at man dermed beriger folkeskoleområdet. Ellers sker der bare det, som sker mange steder, når de kommunale myndigheder nedlægger folkeskoler, som de er berettiget til under de nugældende love, at befolkningen opretter friskoler i stedet for. For samfundet bliver det i hvert fald ikke billigere af det, så det er et område, som vi meget gerne vil have taget fat på igen.

Angående transportproblemer bør der stadig ske en udvikling af den kollektive trafik i landdistrikterne i form af telexbusser eller teletaxaer og koordinering af transportbehovene mellem lokaltrafik, skolebus og transport af ældre til dagcentre m.v. Det er også noget af det, der tages fat på i redegørelsen, og det hilser vi meget velkommen.

Der er for os ingen tvivl om, at man må gå ind og se på den kollektive trafik og på en ændring af den måde, man kører på som f.eks. det at køre med store busser, hvor der er en meget lille belægning. Så vidt jeg husker, var det noget med 6,2, man skulle op på for overhovedet at få CO₂-balance i forhold til privatbilismen, og det giver jo stof til eftertanke. Der er ingen tvivl om, at telesystemet og mindre busser er en af de muligheder, der er.

Vedrørende privatbilismen er den stadig et must i mange landdistrikter, da den kollektive trafik umuligt kan fungere tilstrækkelig finna-

sket i disse områder. I den forbindelse vil jeg gerne gøre opmærksom på et beslutningsforslag, som SF har fremsat her i Folketinget. Det var egentlig min mening, at jeg skulle have haft det med herop, men det har jeg ikke fået, så jeg skal undlade at læse op af det.

Men idéen er, at man lægger tingene ud lokalt og ophæver den generelle ret til befordringsfradrag. Det skal administreres decentralt i amterne, og så kan amterne beslutte, om man vil gøre det til et privat befordringsfradrag, eller man vil gøre det til et fradrag i forhold til mere kollektiv trafik, altså en decentral løsning.

Til sidst skal jeg sige, at den stærke strukturudvikling i landbruget, som er muligjort gennem en meget liberal landbrugslovgivning, er en væsentlig årsag til, at der har været og stadig foregår fraflytning fra landområderne mange steder. Udviklingen hen imod få og store industrilandbrug bør og skal stoppes. Det kan den blive, hvis der er politisk vilje til det, og det medvirker SF meget gerne til.

Må jeg så til sidst sige, at vi i en forespørgselsdebat den 3. april besluttede, at der skulle nedsættes et hurtigtarbejdende udvalg, som skal se på hele dette område. Vi har meget store forventninger til, at man kan gå ind og få lavet de begrænsninger, der er nødvendige i forhold til den meget stærke udvikling, der er i strukturen i landbruget. Vi har meget svært ved at se, at det er hensigtsmæssigt at lade landbruget blive mere og mere industrialiseret, når man generelt i samfundet er imod det, og når forbrugernes ønske i øvrigt er, at man kommer frem til en mere individuelt produceret fødevarer.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Så vidt jeg forstod, sagde hr. Kristen Touborg, at kommunerne, før vi vedtog lovforslag nr. L 128, ikke har haft mulighed for at give folk pålæg med hensyn til deres spildevand, når de ledte forurenede spildevand ud i recipienter, der ikke overholdt målsætningen. Vil hr. Kristen Touborg bekræfte her fra talerstolen, at kommunerne ikke har den mulighed i dag? Jeg synes, jeg hørte det sådan.

Så vil jeg gerne spørge om de små busser. Synes hr. Kristen Touborg, at vi skal have mere bustrafik ud på vejene i landdistrikterne, eller hvordan har han forestillet sig, at man skulle transportere skoleeleverne rundt? Skal det være i 11- eller 12-personers-busser? Jeg tror, det er forbigået hr. Kristen Touborgs opmærksomhed,

at netop skoleruter i dag bruges som kollektiv trafik i de meget nøjsomme kommuner, som man finder mange af i landdistrikterne. Jeg vil godt høre, om det er meningen, at vi nu skal have to slags busser til at køre derude?

Og så vil jeg bare spørge, om hr. Kristen Touborg er af den opfattelse, at butikslivet ude i landdistrikterne trives rigtig godt, fordi vi fik ændret lukkeloven.

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Først tak til indenrigsministeren for den redegørelse, vi har fået. Vi kan kun håbe på, at følge-lovgivningen hurtigt kommer på plads, så vi kan få brugt alle midlerne.

Det næste er til hr. Kristen Touborg. Jeg føler, at hr. Kristen Touborg taler med to tunger, for han var jo selv med i dagsordensforslaget til landdistriktsdebatten, hvor én af pindene var, at der senest den 1. marts 1997 skulle foreligge en redegørelse med henblik på at gøre transporten på landet og til de små øer mere optimal, fleksibel og miljørigtig samt gøre den kollektive trafik mere individuelt orienteret. Er det det, hr. Kristen Touborg mener med den bilpakke, vi har fået nu?

Lad os tage nogle eksempler. Der er f.eks. givet nogle i Jyllands-Posten i dag under Erhverv og Økonomi: Unge mennesker har måske sammen med deres forældre en varebil på gule plader. De bruger den til surfing og anden sport. De får en ekstra afgift. Lille far skal på arbejde ét sted, lille mor kører til arbejde og har børnene med og afleverer dem et andet sted. Er det dem, hr. Kristen Touborg vil straffe? Jeg spørger bare.

(Kort bemærkning).

Holger Graversen (S):

Af hensyn til historieskrivningen: Mener hr. Touborg ikke, at der er sket noget på området før april 1996? Så vidt jeg husker, gennemførte regeringen en handleplan for landdistrikterne i 1993, men hvis det ikke er korrekt husket, vil jeg gerne rettes.

Så vil jeg sige, at det havde været mere berettiget, hvis hr. Touborg havde sagt, at der ikke er sket noget på området, før de socialdemokratiske ledede regeringer kom til.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Jeg har lige to korte spørgsmål til hr. Kristen Touborg.

Det ene drejer sig om denne spildevandsrensning, som vi åbenbart skal blive ved med at debattere. Hr. Kristen Touborg sagde, at Det Konservative Folkeparti ikke vil være med til noget som helst, og det ved hr. Kristen Touborg ganske sikkert ikke er rigtigt. Men er sagen ikke den, at SF uden at kende hverken mål eller middel forsøger at påtvinge landdistrikterne en ekstra byrde, som er komplet unødvendig? Hvad er det for nogle målelige miljøeffekter, som SF mener er så vigtige at få fremprovokeret for landdistrikterne, selv om det koster milliarder af kroner? Det vil jeg gerne have et svar på.

Så synes jeg også, hr. Kristen Touborg kørte lidt for meget frem med den traditionelle venstrefløj retorik, når det gælder den kollektive trafik, og jeg vil derfor henlede hr. Kristens Touborgs opmærksomhed på Trafikministeriets udvalg, som bl.a. udtaler, at en skattemæssig lempelse af bilbeskatningen for landbefolkningen er noget, man må tage op til overvejelse. Noget andet, man skriver, er, at med hensyn til den kollektive trafik er miljøhensynet en ekstra grund til at satse på fleksible løsninger og blive mere individuelt orienteret i den kollektive trafik.

Er SF villig til at satse mere på privatbilismen og på den individuelle kollektive trafik i landdistrikterne? Ellers giver jeg ikke ret meget for SF's ønske om at forbedre forholdene i landdistrikterne.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Til hr. Schmidt: Det fremgik i hvert fald af mit første indlæg, at man forud for det lovforslag kun havde lovgrundlag efter en individuel bedømmelse, og det er en meget vanskelig måde at føre miljøpolitik på ude i kommunerne. Der sker nemlig det, at hele sagsbehandlingen varer umådelig lang tid, og hvis man ikke i kommunerne kan gå ud og tage et område og sige, at recipienten er i en forurenede stand, som man er nødt til at gøre noget ved, og så handle derudfra, er det næsten umuligt i det praktiske liv at gøre noget ved det. Det var det, der var ideen i, at vi manglede et lovgrundlag, så kommunen netop ikke kunne gå ud og påbyde disse ting. Det vil jeg gerne stå ved.

Så sagde hr. Schmidt også noget om lukkeloven. Jeg har altså ikke sagt noget som helst om lukkeloven, så jeg ved ikke rigtig, hvad det er for en misforståelse, der er.

Til hr. Jens Kirk må jeg sige, at vi har diskuteret og snakket en del om vores rød-grønne pakke her i dag. Da har hr. Jens Kirk vist ikke været her, så jeg skal gerne gentage noget af det af hensyn til hr. Jens Kirk.

Vi er nået frem til, tror jeg nok, her i dag, at der ikke er særlige problemer for landområderne med den rød-grønne pakke bortset fra det ene problem, som hr. Jens Kirk nævnte, med de gule plader. Jeg har redegjort for, at for de mindst bemidlede, som har købt en varevogn på gule plader for at kunne komme på arbejde, og fordi man ikke har haft råd til at købe en normal personbil, er der et problem i, at man pålægges en afgift på 5.000 kr., og jeg har meddelt heroppefra, at det er noget, vi arbejder på, og jeg tror, vi finder en løsning på det.

Og til det, som hr. Holger Graversen sagde om, at den socialdemokratisk ledede regering havde en handlingsplan i 1993, vil jeg sige, at det er jeg fuldt opmærksom på. Og jeg er sådan set også vældig glad for, at den videreføres ifølge det, vi står med i dag. Det er jeg altså helt opmærksom på.

Jeg kan desværre ikke nå at svare fru Lene Espersen, men fru Lene Espersen kan jo spørge igen, og så skal jeg nok svare.

Formanden:

Jeg har allerede noteret fru Lene Espersen.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Når jeg spurgte, hvordan hr. Kristen Touborg har det med lukkeloven, var det kun, fordi hr. Kristen Touborg i sit indlæg talte om, at han kunne tænke sig, at de små forretninger ude i landdistrikterne kunne trives ved at have postekspedition og apotekshåndkøbsudsalg og alt muligt, og så vil jeg bare sige til hr. Kristen Touborg, at det jo netop er, fordi lukkeloven blev ændret, sådan at man kan have åbent om søndagen, for det har jo givet stor succes, for 21 FDB-butikker endda så stor succes, at de nu på grund af velstand er nødt til at have lukket om mandagen.

Men det var jo godt, at der var nogle, der gik ind for at få ændret lukkeloven; jeg kan bare ikke huske, at SF var blandt dem, der kæmpede for, at det skulle ske, men det har i hvert fald været godt for landdistrikterne.

Og med hensyn til det, der blev sagt om, at man ikke kan pålægge nogen, der udleder spildevand til en recipient, at rense det, skal jeg kun sige, at det kan man faktisk, og det fremgår af Skanderborgdommen. Og det kræves end ikke, at man skal finde ud af, hvad det specifikt er, det bliver forurennet med; man skal blot finde ud af, om det overholder de normer, der er sat af amtet af hensyn til den recipient, som man udleder det til, og gør det ikke det, kan man altså få pålagt at rense det. Og det, der skete i den forbindelse, var jo netop, at nogle, der boede på den samme vej, men ledte deres spildevand ud til to forskellige recipienter, skulle gennemføre forskellige ting alt efter, til hvilken side de lå. Men det var altså økonomien, man kiggede på her, og ikke det andet.

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Da hr. Kristen Touborgs jo sagde, at han gerne vil have flere landbrugsejendomme, kan jeg oplyse hr. Kristen Touborg om, at det her faktisk vil komme til at koste 60 mio. kr. alene for det erhverv, og da vi har det sådan i Venstre, at vi siger fra i god tid, hvis vi mener, at en lovgivning går imod vores overbevisning, og så kan få lov til at stemme imod den, håber jeg i grunden, at vi ved vedtagelsen af denne lovgivning vil få at se, at hr. Kristen Touborg i hvert fald undlader at stemme.

Og med hensyn til landbrugsstrukturen vil jeg spørge, om hr. Kristen Touborg virkelig tror, at 50.000 landbrugsejendomme med 100.000 personer – eller måske blot 35.000 ejendomme med en fremtid for sig – kan være ene om at befolke landdistrikterne. Derudover er der jo ca. 1 million mennesker på landet, og det er altså dem, vi skal give nogle attraktive muligheder, for landbruget alene kan ikke gøre det, især ikke når bl.a. SF altid hænger sig i småting i stedet for at tage fat på de større problemer.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Jeg vil gerne gentage mine to spørgsmål til hr. Kristen Touborg, og det første drejer sig om spildevandsrensningen i det åbne land:

Hvad er det for midler, SF mener at man kan tage i brug på det område? Er der nogen miljøeffekt, hvordan vil man måle den, og hvad er det for nogle midler, man vil tage i brug for at sikre sig, at man rent faktisk får noget miljø for pengene, når man nu påtvinger landdistrikterne denne milliardinvestering?

For sagen er jo den, at det ikke er nok bare at stå her på Folketingets talerstol og tale pænt om miljøet, hvis det rent faktisk ikke forbedrer miljøet, når det kommer til stykket, men bare pålægger landbruget nye afgifter.

Så det vil jeg gerne have en præcisering af fra hr. Kristen Touborg, og det tror jeg sådan set også Det Skæve Danmark gerne vil, for dér har man stadig ikke kunnet få svar fra Miljøministeriet.

Og mit andet spørgsmål er:

Hvad er SF's transportpolitik for landdistrikterne? Vil man følge de udtalelser, der kommer fra udvalget under Trafikministeriet, som påpeger, at privatbilismen er den eneste fornuftige løsning, og at hvis der skal være noget kollektiv trafik, skal det være meget individuelt orienteret? Vil SF bakke dét op og tage konsekvensen af det med hensyn til den trafikpolitik, man fører i Folketingssalen?

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Først til fru Lene Espersen, for da jeg ikke nåede fru Lene Espersen sidst, må jeg hellere begynde fra den ende nu:

Det er sådan, at miljøeffekten fra de fritliggende ejendomme på landet er vanskelig at måle i nævneværdig grad. Sådan er det, og det er der sådan set ikke noget besynderligt i, for man har igennem hele miljølovgivningen i Danmark haft et solidaritetshensyn.

Og jeg vil godt give det eksempel, at selv om man kunne have rensset kvælstofpåvirkningen i naturen langt billigere ved at indføre skrappe krav til landbruget, end man gjorde, gjorde man alligevel på grund af solidaritetshensynet det, at man sagde til bybefolkningen, at den også skal tage den lille smule kvælstof ud af spildevandet, der er i det.

Og med hensyn til miljøeffekten i landområderne vil jeg åbent og ærligt sige, at selv om man kunne få en ordentlig afgrænsning af tingene, ville den alligevel være begrænset til nogle helt særlige naturvandløb. Men man har altså det grundlæggende princip, at det skal man også have gjort noget ved, og det har jeg også.

Nu skal jeg skynde mig, for ellers når jeg det ikke, og derfor vil jeg slutte med at sige til hr. Jens Kirk, som spørger, om jeg vil stemme gult, når den rød-grønne pakke skal vedtages, fordi den alene for landbruget udgør 60 mio. kr., at det kan jeg garantere hr. Jens Kirk for at jeg ikke vil, for hovedparten af de 60 mio. kr. vedrører

rent faktisk de store, prestigefyldte firehjulstrækkere, som svineproducenterne, som jo har en rimelig god økonomi, kører rundt i delvis på skatteborgernes regning, og det vil jeg så slå helt klart fast nu at jeg meget gerne vil være med til at afvikle, men det bliver ikke på bekostning af de små i samfundet, og derfor er vi nødt til at se på hele området igen.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Man må i hvert fald lade hr. Kristen Touborg, at han har ret i, at vi har haft solidaritet på miljøområdet ude i landdistrikterne, for det er rigtigt. Men med vedtagelsen af lovforslag nr. L 128 ophørte det. Der fedtede man det hele af på nogle ganske enkelte mennesker derude, alt efter hvor de tilfældigvis bor i Danmark, og dermed var det slut med den solidariske løsning, og det er ærgerligt, at SF har stemt for det.

Jeg ved, at når man får stillet mange spørgsmål, kan det være svært at nå raden rundt og få svaret på dem alle sammen, men må jeg ikke nok høre, hvordan SF egentlig havde forestillet sig, at der både skal være små busser og store busser på landet, samtidig med at CO₂-udslippet skal mindskes. Og jeg ved ikke, om prisniveauet så skal sættes op, men jeg har altså svært ved at se, hvordan man kan have både små busser og store busser kørende derude, for det kan vist ikke være en lettelse.

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Nu skal jeg undlade at stille SF's ordfører for mange spørgsmål, for så kan han nemlig ikke komme uden om at svare, men det er altså en kendsgerning, at beskatningen af gamle varevogne rammer den jævne familie på landet mest, og at det nok rammer det, som i hr. Kristen Touborgs øjne er svinebrug, mindst, og de skal såmænd nok få betalt den alligevel, for det er meget lidt. Det er altså den ganske almindelige, jævne familie, hvor faderen og moderen kører i hver sin bil – typisk moderen med børnene og faderen til et arbejde andetsteds – der pålægges en ekstra afgift.

Og i den forbindelse svarede hr. Kristen Touborg ikke på, om han mener, at det alene er de større eller mindre landbrug, der i fremtiden skal befolke landdistrikterne, og om han er enig i, at landbruget i fremtiden kun vil udgøre 10 pct. af dem, der bor på landet, og at det derfor især er de 900.000 øvrige, der bor på landet,

der skal tænkes på, når vi taler om befordring. For landbruget som sådant udgør jo efterhånden kun 10–15 pct. af befolkningen på landet, og det tror jeg ikke vi med en mere eller mindre restriktiv lov kan ændre på.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Først til hr. Jens Kirk:

Først må jeg sige, at jeg egentlig ikke adskiller landbruget fra den øvrige befolkning i landboområderne. Det deler jeg ikke skarpt op på den ene eller den anden måde. Det kan godt være, at der er nogle – og måske specielt Venstrefolk – der har en vis tilbøjelighed til det, men jeg mener sådan set ikke, at en tømrer eller en fabriksarbejder, der bor i et landområde, er anderledes at betragte end en landmand dér. Så den opdeling har jeg lidt svært ved at se.

Det andet spørgsmål, hr. Jens Kirk stiller, drejer sig om gule plader, altså det forhold, at et ægtepar eventuelt kan have behov for at køre til arbejde i en vogn med gule plader, og jeg troede egentlig, jeg havde redegjort for vores stilling det, men jeg vil gerne gentage, at vi faktisk arbejder med en opblødning af området. For det er korrekt, at der er nogle mindrebedmedlede, der kan rammes af det her, og derfor arbejder vi altså med en opblødning af området, og det har jeg sagt et par gange, og nu har jeg så gjort det igen.

Så skal jeg nå at svar hr. Hans Christian Schmidt:

Det, vi forestiller os, er faktisk, at man bruger to små busser i stedet for én stor, når der er 25 eller 30 skolebørn, der skal af sted til skole. De busser kan nemlig bruges resten af dagen til andre opgaver af det kommunale busselskab, og det er fordelene ved det. Og så ved vi godt, at lige bestemt dér, hvor der er mange børn, der om morgenen skal i skole, og mange, der ved 14-tiden skal fra skole, kan det godt være, at det bliver en lidt dyrere løsning, også CO₂-mæssigt, men i og med, at man så kan bruge materiellet resten af dagen, mener vi, at det er en udmærket måde at gøre tingene på.

Og så skal jeg i øvrigt henvise til det udmærkede beslutningsforslag, som SF har fremsat vedrørende befordringsgodtgørelse inden for det her område.

Ulla Solvang (RV):

Jeg vil takke indenrigsministeren for en udmærket redegørelse, og i Det Radikale Venstre er vi meget glade for den øgede opmærksomhed,

som også de centrale myndigheder i de senere år har vist landdistrikterne.

Landbruget har traditionelt spillet en central rolle i landdistrikternes udvikling på både godt og ondt, og det gode, som landbruget gjorde, var jo, at bønderne i slutningen af forrige århundrede gennem en kraftanstrengelse omlagde landbruget til animalsk produktion og dermed oprettede i tusindvis af lokale arbejdspladser og tjente valuta hjem i et omfang, vi aldrig tidligere havde oplevet, men det onde var til gengæld, at siden 1950'erne har landbruget mekaniseret produktionen og centraliseret forædlingsindustrien i et sådant omfang, at i tusindvis af arbejdspladser er blevet eksporteret ind til bycentrene.

Det var bare en lille indledning.

Det Radikale Venstre var med til for nylig at formulere den målsætning, at pesticider skal udfases i løbet af 10 år, og da blev vi anklaget for at ville afvikle landbruget, men De Radikales mål er ikke at afvikle landbruget, men tværtimod at udvikle det. For Det Radikale Venstre arbejder for livskraftige landdistrikter med livskraftige erhverv, og landbruget bliver kun livskraftigt igen, hvis det omlægges og indstiller sig på nye udfordringer.

Og omlægningen kan samtidig være med til at bringe arbejdspladserne tilbage til landdistrikterne:

For det første vil omlægningen skabe flere arbejdspladser i primærproduktionen, og dér har to organisationer, der er uafhængige af hinanden, beregnet, at hvis man omlægger landbruget til økologisk produktion, vil det give 15.000-17.000 flere i beskæftigelse i selve landbruget.

For det andet vil omlægningen medvirke til, at forædlingsarbejdet rykker tilbage til landdistrikterne, for forbrugere ønsker i stigende omfang lokale specialiteter af høj kvalitet, f.eks. rygeost fra Løgismose, kartofler fra Samsø, oste fra Fanø og spegepølser fra Højer, og hvad ved jeg - vi kender det alle sammen - og de vil gerne have gårdbutikker, for de vil gerne komme dér, hvor tingene bliver produceret.

Derfor er vi meget tilfredse med, at regeringen i redegørelsen lover at undersøge, hvorvidt der findes barrierer, der forhindrer virksomheder i at bruge overflødiggjorte landbrugsbygninger til erhvervsformål.

Betænkningen peger dog på, at problemet måske snarere ligger i utilstrækkelig information om de muligheder, der rent faktisk allerede nu findes.

Og det er Det Radikale Venstres opfattelse, at planloven og zonelovgivningen generelt ikke er mere snærende for udviklingen, end godt er.

Og så lige til fru Lene Espersen:

Med hensyn til detailhandelen vil jeg gerne have lov til at citere, hvad formanden for De Samvirkende Købmandsforeninger i Danmark for nylig sagde på deres årsmøde. Han sagde: »Planloven er det største og bedste indgreb imod butiksdøden i mange år, og det har skabt grobund for en fornyet optimisme blandt medlemmerne.« Og at medlemstallet så er steget fra 100 til 1.300 medlemmer, er jo helt fantastisk.

Markedet for oplevelser er et af de hurtigst voksende og ikke mindst, hvad angår oplevelser, der har med natur, kultur og miljø at gøre. Og landdistrikterne har det hele: naturen med jorden, skoven, fiskeriet og de andre naturgivne ressourcer, den undefinerbare kultur med hensyn til bosætningsmønsteret, levestilen, sproget, vanerne og værdierne og endelig miljøet i bred forstand, et trykt miljø med åbenhed og fravær af kriminalitet, et frit miljø og et rent miljø. Og i stedet for at føle, at de trækkes med noget, som de måske ønsker at slippe af med for at kunne konkurrere med byerne, må landdistrikterne hellere besinde sig på det, de selv har, og være gode til at passe på det. Der er ingen grund til at misunde eller efterligne kulturen i byerne.

Vi er enige med regeringen i, at landdistrikterne må have en varieret erhvervsstruktur. Og amterne og kommunerne må yde deres bidrag til en pleje af både iværksætter- og selvstændighedskulturen.

I Det Radikale Venstre har vi også hæftet os ved, at man i betænkningen i højere grad vil inddrage borgerne i udviklingen i landdistrikterne, og dér kender vi jo fra folkeoplysningen, hvor mange menneskelige ressourcer der er, og hvor megen idérigdom der i virkeligheden ligger latent i befolkningen. Lad os bruge den og udvikle den.

I Det Radikale Venstre ser vi også store perspektiver for landdistrikterne i den nye informationsteknologiske udvikling, både hvad angår offentlig service, uddannelse og beskæftigelse, for når arbejdspladserne er dér, hvor computerne står, og ikke nødvendigvis dér, hvor virksomhederne ligger, bliver det muligt for de unge at vende tilbage til landdistrikterne, når de er færdige med deres uddannelse. Det forudsætter dog, at der samtidig er gode børneoplysningsmuligheder.

Alt i alt finder vi i Det Radikale Venstre, at der er god grund til optimisme på landdistrikternes vegne, og betænkningen har vist, at landdistrikterne er inde i en positiv udvikling.

Og med de initiativer, der bliver lagt op til i denne redegørelse, får udviklingen endnu et skub i den rigtige retning. Det må imidlertid ikke få os til at glemme landdistrikterne i det øvrige lovgivningsarbejde. Ligesom vi indtænker miljøet i al lovgivning, må vi også indtænke landdistrikterne og nøje overveje, hvordan nye love kommer til at virke her.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg forstod på fru Ulla Solvang, at det ville være en god idé at få nogle flere gårdbutikker i landdistrikterne, og at få et butiksmiljø i de nedlagte landbrugsbygninger synes jeg sådan set lyder meget spændende, men skal man forstå det sådan, at De Radikale, når de taler om gårdbutikker, også taler om, at man kan få lov til at drive en art detailhandel i nogle butikker derude?

Og da jeg forstod, at den radikale ordfører synes, planloven er god, vil jeg spørge, om Det Radikale Venstre også har den holdning, at de overflødige landbrugsbygninger, som jeg kan forstå af rapporten at man godt kan bruge til landboturisme, også kan bruges til at etablere boliger i, når det er i allerede eksisterende bygninger.

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Det var jo nærmest en flammende tale om, hvordan De Radikale kunne tænke sig at det igen skulle være på landet, den radikale ordfører holdt her, og jeg blev helt nostalgisk, men vil den radikale ordfører ikke indrømme her fra talerstolen, at befolkningen i landbrugserhvervet efterhånden kun udgør 10-15 pct. af den samlede befolkning på landet, og at det i fremtiden ikke bliver landbrugsbefolkningen – selvfølgelig skal den også være der – men den øvrige befolkning på landet, som har valgt at bo dér, vi skal give nogle muligheder?

Og når vi taler om gårdbutikker, kan jeg ikke lade være med at sige, at godkendelsesprocedurerne er meget vanskelige, og det synes jeg regeringen skulle gøre noget ved.

Og kan vi også få et tilsagn fra den radikale ordfører om, at den radikale ordfører vil være med til at fremskynde den følgelovgivning, som vi skal have her, så den kan blive afklaret hurtigst muligt?

Ulla Solvang (RV):

Jeg mener faktisk, at gårdbutikkerne egentlig fungerer udmærket i dag, og jeg kender flere af dem og har i øvrigt selv været med til at have en dér, hvor jeg bor. Så jeg kan ikke se, at der er store barrierer for at kunne indrette gårdbutikker.

Og hvad angår landboturisme, er der jo allerede i dag i stor udstrækning mulighed for landboturisme.

Og så var der det sidste spørgsmål: om vi vil se på følgelovgivningen, og det vil vi gerne, hvis det viser sig, at den nuværende lovgivning ikke giver mulighed for de ting, som jeg faktisk tror at den allerede nu giver mulighed for, for jeg sagde for nylig til hr. Hans Christian Schmidt, at jeg kommer fra Vestsjællands Amt, og dér har vi altså ikke de store problemer med at få lov til de nævnte ting.

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Jeg siger selvfølgelig tak for nogle af svarene, men jeg fik jo ikke svar af den radikale ordfører på, om det ikke er korrekt, at ikkelandbrugsbefolkningen på landet er langt den største part af befolkningen dér, og at det derfor ikke mindst er den, vi i den fremtidige lovgivning skal tage hensyn til.

Vi skal nok fra anden side, også gerne med De Radikales hjælp, prøve, om vi kan få løst de snærende bånd, der ligger omkring selve udøvelsen af landbruget. Men ikkelandbrugsbefolkningen er altså den del af landbefolkningen, vi især har ramt med megen lovgivning, ikke mindst på det seneste her, og det er den, vi skal gøre det attraktivt for fortsat at bo derude.

Og vil De Radikale være med til at sørge for, at man ikke skal være superekspert for at få penge ud af de fonde, der er, og de midler, der i øvrigt er afsat, så pengene kan flyde i en jævn strøm? Vil De Radikale medvirke til at sørge for, at vi kan dét?

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg vil bede fru Ulla Solvang om lige at skære det med gårdbutikkerne ud i pap for mig: Skal jeg forstå det sådan, at Den Radikale ordfører er af den opfattelse, at man også skal kunne have detailhandel i de nedlagte landbrugsejendomme?

Og med hensyn til selve planloven spurgte jeg såmænd bare, om man også kunne få lov til at indrette nye boliger i forbindelse med land-

boturisme, for dér er det jo afskrivningen, der er problemet, og jeg forstod også af redegørelsen, at det kommer man tilbage til. Men jeg vil altså spørge, om fru Solvang er enig i, at det bør være sådan, at man kan få lov til at indrette boliger i nogle af de nedlagte landbrugsejendomme, når det er i allerede eksisterende bygninger.

(Kort bemærkning).

Ulla Solvang (RV):

Hvad angår gårdbutikker, går jeg ud fra, at man i en gårdbutik først og fremmest skal sælge det, man producerer på sin gård.

Og hvad angår landboturismen, står der bl.a. i redegørelsen, at man vil prøve at se på afskrivningen i forhold til turismen.

Men hvad angår det sidste spørgsmål, om man decideret kan bygge til turisme, må jeg indrømme, at jeg ikke er helt inde i lovgivningen, så det kan jeg ikke helt svare på. Men jeg ved i hvert fald, at der er EU-midler til at bygge til turisme, så derfor undrer det mig, hvis det skulle være noget problem.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg er desværre nødt til at sige, at mit spørgsmål sådan set ikke havde forbindelse med landboturismen, men alene var et spørgsmål om, hvorvidt det ikke vil være rimeligt at kunne indrette boliger i nedlagte landbrugsejendomme, for man må jo gerne indrette kontorer i dem. Men da der er flere eksempler på, at man ikke har kunnet leje disse bygninger ud som kontorer, vil man altså gerne have lov til at indrette boliger i dem i stedet.

Det var sådan set bare det, jeg sagde, og det behøver altså ikke at have noget med turisme at gøre; jeg ville bare vide, om fru Ulla Solvang er enig i, at man skal have lov til at indrette boliger i nedlagte landbrugsejendomme – ikke bygge til, kun i eksisterende bygninger. Det var det, det gik ud på.

Og med hensyn til gårdbutikker forstår jeg nok, at man kan have stalddørssalg, og hvad ved jeg, men det, jeg tænkte på i forbindelse med gårdbutikker, var, om man for at udnytte de bygninger, som ellers står og forfalder, også kan få lov til at have egentlig detailhandel, altså rigtige butikker, i dem.

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Jeg fik ikke noget svar fra den radikale ordfører på, om den radikale ordfører egentlig mener, at det nok især er de 900.000 ikkelandbrugere, man skal give mulighed for fortsat at bo på landet. For strømmen er ganske vist vendt, men procentvis er der jo ikke den samme tilvækst på landet som i byerne, og det er jo ikke tilfredsstilende, medmindre der er mindst den samme tilvækst, og både den lovgivning, der er i dag, og den, vi får i løbet af de næste 14 dage, vil jo på grund af, at det hele er så restriktivt, gøre det vanskeligere både for dem, der gerne vil blive derude, fortsat at have lyst til det, og for nye mennesker at flytte derud.

Og med hensyn til landbruget kan jeg forstå på andre radikale, at vi nærmest skal til at have et mejeri, en telefoncentral, en lille købmand og en brugsforening i hvert eneste sogn igen. Men tror De Radikale virkelig på, at vi kan komme tilbage til 1950'erne eller 1940'erne igen? Skal vi ikke leve i den tid, vi lever i nu?

(Kort bemærkning).

Ulla Solvang (RV):

Jeg mener, at de 800.000, der bor på landet, allerede i dag har gode forhold, men jeg mener også, at de har brug for at få endnu bedre forhold, og det mener jeg at betænkningen i høj grad lægger op til at give borgerne på landet. Og hvad angår bebyggelse i forbindelse med turisme, står der faktisk i betænkningen, at det vil man også kigge på. Så jeg har ikke flere kommentarer.

Aage Brusgaard (FP):

Det, vi taler om her, er jo sådanne mennesker som mig, der bor helt ude på landet, og jeg kan derfor starte med at sige, at vi egentlig har det godt. Og hvis bare vi kan blive fri for bureaukraterne herinde, skal vi såmænd nok klare det – ingen bekymringer om dét.

Og så vil jeg takke ministeren for det grønne hæfte, vi har fået, og som kaldes en redegørelse, men som jeg snarere vil kalde en statusrapport, for det, der står i hæftet, drejer sig jo mest om, hvordan status quo er – og så er der selvfølgelig en masse gode hensigter, men der er meget lidt konkret i det, og derfor vil jeg direkte spørge ministeren, om ministeren i sin svartale til slut kan nævne bare tre eksempler på, hvordan den redegørelse gør det lettere at bo på landet. For der står jo i redegørelsen, at vi skal have mere

liv på landet, men for at få noget mere liv skal vi vel have noget mere erhvervsliv, og derfor vil jeg altså gerne have bare tre eksempler på, hvad det er, der gør det nemmere at starte et erhverv i landområderne?

Jeg går ud fra, at ministeren er i nærheden, for ellers er der jo ikke meget ved at stå her og stille spørgsmål i forbindelse med en redegørelse – er ministeren væk? Ja, det er jo ikke godt, for så kan vi jo stå og tale for døve øren her, og det er jo ikke meningen, for ministeren får jo en løn på 800.000 kr., og så skal hun faktisk være til stede, når vi taler, for ordet minister betyder tjener . . .

Formanden:

Ministeren kommer straks.

Aage Brusgaard (FP):

Så regner jeg med, at formanden sætter tidsuret i stå – nå, her har vi ministeren med en kop kakao i hånden, og det skal hun være velkommen til, men jeg spurgte altså, om ministeren kunne nævne bare tre eksempler på, at det bliver nemmere at starte lidt erhvervsliv i landområderne, for det er jo det, det drejer sig om, hvis vi skal have noget mere liv dér.

Og så har jeg et par konkrete eksempler fra redegørelsen, hvor ministeren under overskriften »Oversigt over regeringens målrettede initiativer for landdistrikterne« remser op, hvad regeringen har gjort af gode gerninger.

Nu vil jeg ikke til at læse det hele op, men der er altså nogle ting, som jeg ikke synes er nemme at genkende, f.eks. det, der står under rubrikken »Transport i landdistrikterne«: »Opfordring til kommunerne og amtskommunerne om at fremme en mere fleksibel og kundevenlig busbetjening i landområderne.«

Det forstår jeg ikke rigtig. Jeg har selv siddet i VAFT's bestyrelse i Viborg Amt. Dér sidder jo både bestyrelsesmedlemmer fra kommunerne og nogle fra amtsrådet. Det, det drejer sig mest om, er at have nogle ruter, der ikke giver alt for stort underskud, så jeg vil godt spørge ministeren: Hvad er det, regeringen har opfordret kommunerne til dér?

Og lidt senere står der: »Lempelse af reglerne for stalddørssalg.« Hvad er det, kommunerne er kommet med, der har gjort det lempeligere at sælge ved stalddøren?

Og også den næste pind: »Bedre mulighed for at drive rullende forretning.« Jeg ved ikke rigtig, hvad det er for nogle rullende forretninger, men det var bare tre af tingene.

Og så står der også: »Bedre mulighed for hjemmearbejde.« Jeg vil også godt have at vide, hvad det er for et initiativ, regeringen har taget, der skulle gøre det nemmere med hjemmearbejde.

Så vil jeg godt fortsætte i den gode ånd, og det bliver noget med at rose indenrigsministeren, for det er helt klart, at denne redegørelse er en god opslagsbog, og hvis de drømme, der er beskrevet, bliver til virkelighed, så må jeg sige, så er det godt.

Det, jeg så er spændt på, er at se sådan på lidt længere sigt, hvem der er stærkest i regeringen, om det er vores indenrigsminister eller det er vores miljøminister, for stort set alt, hvad der står af positive ting i redegørelsen om landdistrikterne, modarbejder vores miljøminister.

Jeg ved godt, at hr. Holger Graversen har sagt, at vi ikke skulle nævne en person, der ikke er til stede, men det er vi sådan set nødt til. Vores miljøminister og vores indenrigsminister repræsenterer samme regering, og det er, som om det, den ene hånd vil, det ved den anden ingenting om, og den vil det modsatte. Og derfor er det, det drejer sig om, egentlig ikke, hvad der står, der er, men hvad regeringen gør.

Hr. Holger Graversen sluttede sin ordførertale med at sige, at befolkningens muligheder for at bosætte sig på landet er en betingelse for, at der skabes liv. Det er altså muligheden for at bo ude på landet, der skaber livet. Det er jeg fuldstændig enig med hr. Graversen i.

Der er bare en hage ved det. Nu er planloven blevet nævnt flere gange, og det var Fremskridtspartiet, der først fik ind i planloven i sin tid, at det i det hele taget skulle være lovligt at udnytte overflødiggjorte landbrugsejendomme. Ved planlovens ændring i 1991 fik vi direkte med ind, at overflødiggjorte landbrugsejendomme kunne bruges til mindre erhverv. Den begrænsning på 5 ansatte, som var der før, er væk. Man kan også bygge til, f.eks. små kontorer og lager osv. Det var alt sammen forslag fra Fremskridtspartiet, og det fik vi flertal for – i øvrigt sammen med Det Radikale Venstre og V og K – og derfor stemte vi for planloven i 1991.

Men det, hr. Graversen lige har rost her, det stemte Socialdemokratiet imod, og derfor stemte de imod hele planloven, fordi den blev for liberal. Så det stemmer ikke rigtig overens hverken med det, der står i redegørelsen, eller med hr. Graversens gode tanker.

Og så vil jeg godt sige, at regeringens vane med at stemme imod alt liv på landet fortsætter.

Sidste uge havde vi afstemning om beslutningsforslag nr. B 131 om bedre muligheder for at foretage tilbygning og større ombygninger til eksisterende virksomheder i det åbne land; Socialdemokratiet stemte nej. Samme dag stemte vi om beslutningsforslag nr. B 132 om udnyttelse af overflødiggjorte landbrugsbygninger; Socialdemokratiet stemte nej. Bagefter stemte vi om B 133 om ret til at opføre eller indrette en yderligere bolig på en landbrugsejendom, når det sker som led i et generationsskifte; Socialdemokratiet stemte nej.

Altså, når vi har noget konkret, som vi skal stemme om her i Folketinget, vender regeringen tommelfingeren nedad ikke bare hver gang, men hver eneste gang.

Så det, der står her, det er en gang pral, og der er ikke en eneste ting, der bliver realiseret, fordi når det kommer frem som lovforslag, så stemmer ministeren og regeringen det ned. Det er helt konkret. Derfor vil jeg godt spørge både hr. Graversen og ministeren: Er der nogen af de her tanker, som regeringen ønsker og agter at fremsætte lovforslag om? Det er først dér, vi stemmer på de grønne, gule og røde knapper.

Det var altså regeringens politik. Den er helt konstaterbart nej, hver gang der skal skabes nyt liv på landet.

Så er der andre ting, der gør, at det er svært. Det er, at amterne siger nej til stort set alle ønsker om byggeri på landet. De bruger som begrundelse, at Folketingets flertal ikke ønsker byggeri på landet. Hr. Hans Christian Schmidt og hr. Langkilde og jeg sidder alle sammen i Naturklagenævnet, og vi har ofte været utilfredse med, at flertallet i Naturklagenævnet konsekvent siger nej til alt liv i landområderne. Derfor bad vi om en forklaring på hvorfor; vi fik så en forklaring på 9 sider – nej, det er overdrevet, 7 sider – og det kan jeg ikke nå at læse op, men jeg kan lige læse konklusionen op. Der står:

»Som det fremgår af ovenstående, har Naturklagenævnets sekretariat alene i år – det var så i november 1996 – afgjort 58 sager angående helårsbeboelse i landzone. Der er meddelt afslag på 54 og tilladelse i 4 sager.«

Det vil altså sige, at ud af 58 sager har Naturklagenævnet sagt nej i de 54. Og det er vel at mærke kun de rigtig hårdhudede, som går helt op i Naturklagenævnet. Derudover er der et tusindtal, som amterne siger nej til. Så stort set al renovering og alt byggeri i landområderne bliver der sagt nej til først fra amterne og dernæst fra flertallet i Naturklagenævnet. Og fler-

tallet i Naturklagenævnet siger: Jamen det er, fordi Folketinget vil det sådan.

Og hvis ministeren og hr. Graversen ikke kan gå på talerstolen her og sige: Jamen vi vil det, der står i denne grønne redegørelse, vi vil, at der skal gives tilladelse til mere byggeri og renovering i landområderne, så er det løs snak.

Jeg har kun læst en lille del af det her materiale op, men jeg er villig til at kopiere det til samtlige ordførere, der ønsker det. Det er en helt klar konstatering af, at det er næsten umuligt at få lov til at bygge noget i landområderne.

Så det, der skal til, hvis regeringen ønsker det, den siger i denne grønne bog, er, at amterne skal have at vide med en vognstang, og Naturklagenævnets medlemmer skal have at vide med en vognstang: Vi ønsker altså en liberalisering. Vi ønsker mere liv og byggeri ude i landområderne. Hvis regeringen ikke her klart vil sige ja til det nu, så er den grønne redegørelse ikke mere værd end at smide i papirkurven. Det er helt klart. Derfor må jeg spørge ministeren og hr. Graversen én gang mere: Hvad konkret vil man stille i forslag? Vil man fremsætte et lovforslag, som gør, at noget af det, regeringen skriver, kan gøres til politik i Danmark?

(Kort bemærkning).

Holger Graversen (S):

Jeg vælger at svare ud fra en positiv vinkel, for jeg tror faktisk, vi taler lidt forbi hinanden. Når det påstås, at der ikke bliver gjort noget for at skabe flere arbejdspladser i landområderne, så mener vi nok noget forskelligt. Jeg tror, hr. Brusgaard som visse andre V- og K-ordførere osv. mener, at når vi taler om landområder, så er det ude i det frit liggende land, ude blandt gårdene. Det har aldrig været vores mening.

Men hr. Brusgaard kan da ikke komme uden om, at der er sket noget. Der er sket meget. Der er skabt mange arbejdspladser ude på landet, og derfor går det så godt på landet, som det gør nu; men det er da i de lidt større byer, og det er i bedste fald i landsbyerne. Man kan da ikke forvente, at der sker nogen industriudvikling ude på landet – og det skal der heller ikke, overhovedet ikke.

Så beklager jeg, men Fremskridtspartiet har jo aldrig sådan – hvad skal vi sige – haft den store forståelse for hverken planer og planlove eller miljølove, så dér kan vi nok slet ikke blive enige. Men jeg kan da så spørge Fremskridtspartiet: Ønsker man virkelig, at det skal være muligt at bygge hus eller virksomhed, hvor man ønsker det ude i det frie land?

(Kort bemærkning).

Aage Brusgaard (FP):

Snart det halve af Danmark er jo fredet – nej, det kan ikke gøre det. Det kan ikke gøre det, vi har jo 7-kilometers-kystlinjen. På Mors har vi kun et lille stykke inde midtpå, der ikke er fredet.

Men ellers så mener vi altså, at før man kan rejse en virksomhed, hvis det er det, det gælder, så skal miljøforholdene, kloakering, vandtilførsel og el og sådan nogle ting være i orden. Det er jo den første betingelse. Men derudover så mener vi rent faktisk, at det stort set skal være tilladt, hvis det ikke generer andre, og hvis borgeren selv ejer jorden.

Der er jo det ved det, at der er ingen, der vil bygge et sted, hvor det er fuldstændig åndssvagt, fordi banker og kreditforeninger vil sige nej, og kommunalbestyrelsen vil sige nej. Det, vi ønsker, er så bare at lægge det ud til kommunen. Og derfor vil vi ikke få noget vildtvoksende byggeri. Jeg har nævnt det før, så sent som i sidste uge.

Altså, hvis vi havde haft en socialdemokratisk regering og de restriktive love, vi har i dag, så havde vi aldrig fået en Grundfos, som Bjerringbro er vokset op omkring, vi havde aldrig nogen sinde fået en Lego, så en Billund kunne gro op omkring den. Det kunne ikke lade sig gøre med de love, vi har i dag. Vi havde jo selvfølgelig en Stauning og sådan noget dengang, men han var heldigvis ikke så bevæbnet med love og paragraffer og computere, så tingene gled trods alt, og tak og lov for det.

Bent Hindrup Andersen (EL):

Så fik vi den, regeringens landdistriktsrederegørelse. Der er desværre ikke noget nyt under solen, og der er udsigt til, at udviklingen fortsætter som hidtil.

På ét område er der dog sket noget, nemlig detailhandelen, og den historie om detailhandelen ville det være dejligt at kunne fortælle for flere områder. På detailhandelens område konstaterede miljø- og energiministeren, at noget var galt. Store butikcentre skød op på bekostning af den lokale dagligvareforsyning. Ministeren indførte et midlertidigt stop for butikker over 3.000 m² brutto for dagligvarer og over 1.000 m² brutto for udvalgsvarer.

Og der blev nedsat et udvalg, Detailhandelsudvalget, som barslede med en rapport, en udmærket og grundig rapport, om forholdene inden for detailhandelsområdet, og det barslede også med anbefalinger, anbefalinger, som nu er

fulgt op med den lov, der permanentgør det midlertidige stop. Det løser ikke alle problemer, men det giver luft, og det bør følges af yderligere indgreb, som jeg vil vende tilbage til.

Jeg havde set frem til, at landsplanrederegørelsen og landdistriktsrederegørelsen havde taget lignende initiativer på andre områder.

Udviklingen i fødevarerindustrien ligger lige for. Fusionerne fortsætter, og vi ser initiativer til supermejerier og superslagterier, og selv de mellemstore må lukke. I den anden ende kæmper økologerne for at genåbne slagterier og mejerier på gårde og i landsbyer. Udviklingen er lige så deprimerende som udviklingen i detailhandelen og burde være genstand for samme opmærksomhed og samme indgreb efter samme model, dvs. et midlertidigt stop for opførelse af nye store fødevarerindustrier, en tænkepause, nedsættelsen af et udvalg til at udarbejde en rapport og anbefalinger, der kan vende udviklingen, sandsynligvis et permanent stop i planloven, efterfulgt af initiativer til støtte for genåbning af følgeindustrien i landsbyer og landdistrikter.

Men der er larmende tavshed fra regeringen, og Venstre og De Konservative kigger ned i gulvet. Hvis der skal ske en vending af udviklingen, er det nødvendigt, at vi griber ind på samme måde, som vi gjorde det i detailhandelen. Vi skal gribe ind over for centraliseringen, f.eks. ved hjælp af planloven.

Det samme gælder transporten. Der investeres gigantbeløb i lufthavne, broer og motorveje, en voldsom satsning på forbindelsen mellem de store byer. Rederegørelsen peger på nogle projekter i lilleputklassen, der eventuelt kan sættes i værk. Det er teletaxa, jeg tænker på, og individuelt orienteret kollektiv trafik i landdistrikterne.

Helt tåbeligt synes jeg det er, at der ikke kan skabes et flertal for gratis færger og transport til beboerne på de 27 små øer; selv SF er meget fordommende over for dette forslag. Det forstås jeg simpelt hen ikke. Senest har øboerne da også protesteret over prisstigninger som følge af en ny færge. Så længe færgen sejler, skal øboerne betale, f.eks. dengang der var en færge til Langeland, men når broen så kommer, så er det gratis. Jeg opfatter færgerne til de 27 små øer som deres landevej; sådan er det i øvrigt også i Sverige.

Det koster små 5 mio. kr. at få rettet op på denne urimelige forskelsbehandling. Men hvad siger ministeren, hvad siger SF, og hvad siger V

og K? Jeg synes, det er helt ude af proportioner, at man investerer milliardbeløb i store kollektive trafik anlæg mellem de store byer, og så kan man ikke engang få rettet op på denne uretfærdighed.

Det sidste er, at der satses milliarder på at rette jernbaner ud. F.eks. har vi herinde vedtaget en projekteringslov uden for alvor at have belyst det reelle behov for og den reelle gevinst ved en jernbaneudretning omkring Horsens og Skanderborg. 1 mia. kr. koster en sådan udretning, og den skal ske på den måde, at toget – koste hvad det vil – skal op over Ejer Bavnehøj på en dæmning, der er lige så høj som Rundetårn, for at spare 6 minutter i køretid, selv om man kan spare næsten det samme ved at lave kurvestyrede tog på det eksisterende banelegeme. Der skal også bruges 30 mia. kr. til at detailprojektere den dæmning. Jeg synes, det er grotesk og ude af proportioner, og det vil også være til stor skade for udviklingen i landdistrikterne i det konkrete område.

Efter min opfattelse laver man nu det, jeg vil kalde 1990'ernes Skjern Å-udretning. Når man anlægger en almindelig realistisk vurdering af sådan et projekt, vil man komme til det samme resultat: Om 10-15 år, når vi har fået lavet dæmningen, skal vi til at sno jernbanen igen – fuldstændig ligesom med Skjern Å – fordi man nøjet har set på, at der kan spares de 6 minutter. Man glemmer, at årsagen til, at banen har den kurve, er, at den fører på en pæn måde uden om Ejer Bavnehøj. Den er indpasset i naturen og i landskabet, og rent energioekonomisk er det også meget fornuftigt.

Men koste hvad det vil, man satser på fortsatte gigantinvesteringer i transporten mellem de store byer. Der er brug for den samme model som i detailhandelen. Der er brug for en tænkepause, en form for stop for alle store trafik anlæg, og der er behov for et udvalg, en rapport og anbefalinger, der kan støtte udviklingen af den regionale, lokale og individuelt orienterede kollektive trafik.

Et lille lyspunkt er der dog med hensyn til trafikken, og det er forliget med SF og Enhedslisten, der for første gang sænker priserne på den lokale kollektive trafik med 10 pct.; men det er forsvindende lidt i forhold til den dominerende udvikling, og de 320 mio. kr., der bliver brugt her, er ingenting imod det, der satses på broer, lufthavn og store anlæg mellem de store byer.

Så til boligerne: Regeringen taler i landdistriktsredegørelsen om byfornyelse i landområ-

derne, og det er udmærket. Der er afsat 200 mio. kr., og det er også flot. Det skal selvfølgelig også ske, for man skal også tænke på byfornyelse i landområderne. Men der er ikke ét eneste ord om nybyggeri, ikke ét eneste ord. Der satses ikke på nyt byggeri i landdistrikterne og landsbyerne, det er i hvert fald ikke nævnt i redegørelsen. Når det gælder opførelsen af nye boliger, sætter regeringen alle sejle til for at udbygge de større byer og ikke mindst storbyen København, hvor fatamorganaet Ørestaden er det helt store show. Folk skal koste hvad det vil, tvinges til at bo her, og der skal postes penge i det.

Jeg synes, det er tankevækkende, og jeg vil gerne spørge ministeren, hvorfor der kun tales om byfornyelse, når talen er om landsbyerne. Efter min opfattelse er det her, meget af væksten bør ligge. Jeg synes, vi skal tilstræbe en planlægning i retning af økologisk omstilling og decentral vækst. Det vil samtidig kunne skabe grundlag for den skole, der ellers måtte lukke, og den butik, der er brug for, hvis man laver en planlægning. Jeg er enig i, at der skal bruges afsluttede og klare planlægningsmæssige redskaber, der skal bruges, og de skal bruges ordentligt, så vi får en ordentlig udnyttelse af landskabet. Jeg synes, det er passende at påpege det.

Så vil jeg vende kort tilbage til butikkerne. Jeg synes som sagt, at den måde, man griber sagen an på, er udmærket, men jeg vil gerne spørge, om der ikke også skal gås videre. Jeg synes, det er urimeligt, at der er store afskrivninger på de store butikcentre – ikke fordi jeg vil have afskrivninger på de små gårdbutikker, men jeg synes, det er en helt forkert retning, der antydes i landdistriktsredegørelsen. Jeg synes, man skal fjerne afskrivningerne på de store centre, hvor der kan afskrives 6 pct. om året i 10 år. Det er en ren pengemaskine, og det er en af årsagerne til, at de kan fastholde de lave priser og udkonkurrere de små butikker.

Jeg synes også, der skal indføres afgifter, så kunderne betaler for en del af trafikbelastningen ved de store centre. De penge kunne passende gå til en butiksfond, så vi kan fremme udviklingen af de lokale butikker, og i den forbindelse er jeg enig i, at det er vigtigt at få lagt mere offentlig service ud, så omsætningen kan stige.

Endelig skolerne: I Horsens har vi den traditionelle politik – det blev vist også nævnt i SF's ordførertale, sidste gang vi havde landdistriktsdebat – at skolerne i landsbyerne er fødeskoler til skolerne i byerne, og det betyder med andre

ord, at overbygningerne skal ligge inde i byerne. Men hvorfor kan man ikke lægge overbygningerne på skolerne? Vi har to landsbyskoler i Hatting og Lund ved Horsens, og der mangler 500 pladser i de skoler. Hvorfor ville det ikke være naturligt at lægge overbygningen på de skoler, så børnene derudefra for en gangs skyld ikke skal tage ind til enten den private skole eller ungdomsskolen?

Hvis årsagen er, at klasserne ikke kan fyldes helt op, kunne det vel for en gangs skyld være børnene, der tog den anden vej. Skolebussen kan vel godt køre den anden vej, hvis det endelig skulle være, og så kunne en fornuftig decentral udvikling holdes i gang. Men det kræver, at man griber ind og virkelig mener noget med det, man siger.

Endelig vil jeg gerne slutte med at sige, at det, der har skabt problemet, er, at man har ladet markedsökonomien regere fuldstændig hæmningsløst. Det har betydet centralisering og sammenlægning, og det blev udmærket beskrevet af Det Radikale Venstres ordfører og af hr. Kristen Touborg, hvordan udviklingen har været inden for landbruget. Men V's og K's bud er, at markedsökonomien skal have endnu friere vilkår: det kemiske, industrielle landbrug skal have øgede muligheder for stordrift, der skal ikke være de snærende bånd i landbrugsloven, og der skal være fri taxadrift og ingen benzinafgifter. Resultatet vil blive en accelerering af affolkningen af landdistrikterne.

Udviklingen kan og skal stoppes og vendes, og genbosætningen af landsbyer og landdistrikter skal primært ske på basis af det økologiske jordbrug og tilknytning til lokal følgeindustri, som vil medføre, at der igen kommer flere arbejdspladser i landdistrikterne. Planlægning og økologisk omstilling kan vende strømmen, så genbosætningen kan ske på basis af en naturlig produktion.

Addi Andersen (CD):

Regeringens redegørelse om landdistrikterne indeholder utrolig mange positive ideer og tilsagn om initiativer, og derfor vil jeg gerne starte mit indlæg med at takke ministeren for redegørelsen, som er spændende læsning.

Som vi også har debatteret tidligere, er det de samlede levevilkår, som er afgørende for landdistrikternes muligheder og fremtid, og som det så rigtigt fremgår af redegørelsen, handler det om at give de små og mellemstore erhvervsvirksomheder i bl.a. landdistrikterne nogle

ordentlige vilkår. Ellers er det ikke muligt at fastholde arbejdspladserne i landdistrikterne.

Det første, man efter min mening bør gøre, er at lette de administrative byrder for de små og mellemstore virksomheder. Det er bestemt mit håb og egentlig også min forventning, at de initiativer, regeringen har sat i gang, og de initiativer, der følger i kølvandet af den forespørgselsdebat, vi har haft om det administrative bøvvl, vil afhjælpe nogle af de problemer, virksomhederne døjer med.

Et andet problem, som kan være en væsentlig barriere for virksomhederne i landdistrikterne, opstår for den lille virksomhed, som starter i bryggerset, breder sig til den tidligere kostald og ender med at blive for stor til at være her. Når virksomheden skal bruge mere plads, kræver det en landzonetilladelse, som typisk ikke bliver givet; men virksomheden er ikke stor nok og velhavende nok til at flytte, og hvad gør man så? Det er klart, at zonenloven skal sikre den bedst mulige udnyttelse af det danske landskab, og at der derfor må være ret snævre rammer for, hvad man kan tillade sig, og hvad der kan gives tilladelse til. Men hvis de rammer er så snævre, at de simpelt hen kvæler erhvervslivet i landdistrikterne, må de selvfølgelig ændres, og derfor er jeg meget spændt på, hvad der kommer ud af regeringens overvejelser om barriererne for erhvervsvirksomhederne på landet. Her er der bestemt et problem.

Ministeren er i redegørelsen også, og ganske med rette, inde på de problemer, der opstår, når gårdejere indretter ferieejligheder i staldbygninger. Dårlige skatteregler har spændt ben for mange gode projekter, som kunne have tilført landdistrikterne nye aktiviteter og indtægter. Problemerne er stadig ikke løst, men jeg håber, regeringen vil tage fat på problemet, når afskrivningslovforslaget genfremsættes efter sommerferien.

I redegørelsen roser ministeren den eksisterende mulighed for at etablere postbutikker i de lokale detailbutikker, og jeg er helt enig i, at det er en god idé. Problemet er bare, at Post Danmark har nedlagt adskillige på grund af besparelser, så selv om muligheden foreligger, er det efterhånden kun ret få steder, postbutikkerne bliver opretholdt. Dér hvor jeg bor, er postbutikken blevet sparet væk, hvilket er til stor ulempe for os alle i området, især for dem, der ikke har bil, og de ældre.

Et enkelt afsnit i redegørelsen både glæder og undrer mig. I redegørelsen konstateres det efter

min mening helt korrekt, at bilen er et nødvendigt transportmiddel, når man måler med en fleksibel, tidsøkonomisk og miljømæssig målestok, og det burde jo føre til den konklusion, at man fra regeringens side ville arbejde for at forbedre vilkårene for bilejerne, hvis man virkelig mente noget med de støtteerklæringer, man giver til landdistrikterne. Men tværtimod går man ud med store afgiftspakker, som årligt koster danske bilister mange penge, og det kan ikke andet end forringe bilisternes vilkår og dermed gøre det besværligere og mindre attraktivt at bo på landet. Det rimer ikke rigtig sammen.

Når man hævder, at det tidsøkonomisk er det samme, om man bor i byen eller på landet, kan det kun være rigtigt, hvis man har en bil, når man bor på landet. Skulle jeg bruge offentlige transportmidler for at komme herind, ville det tage mindst dobbelt så lang tid som i bil. Trafikministeren vil gerne have, at der etableres nogle flere cykelstier på landet, og det synes jeg er helt fint; men hvis jeg skulle tage på cykel herind, kom jeg nok ikke før næste dag.

Jeg synes, at der med regeringens redegørelse er lagt op til en række gode initiativer, som jeg kun kan håbe der kommer noget frugtbart ud af. Men så må regeringen også sørge for, at de små fremskridt, der bliver gjort gennem ny lovgivning og ændrede administrative rutiner, ikke bliver modarbejdet af anden lovgivning, og hvad man ellers finder på. Den ene lov skulle ikke gerne modarbejde den anden, som man desværre ofte ser.

Jeg håber, at intentionerne i redegørelsen kan blive ført ud i livet, og vi er spændt på det videre forløb.

Poul Nødgaard (DF):

Den 29. februar 1996 havde vi en langvarig debat om netop de samme emner, og jeg kan sådan set henvise til, hvad jeg sagde ved den lejlighed. De, der har lyst til at se det, kan læse det i forhandlingerne side 4302-4345.

Jeg skal derfor kun gøre det meget kort her i dag og starte med at sige, at jeg selv bor i et landdistriktsområde og er meget optaget af, hvad der foregår i mit eget lille område. Jeg vil også gerne have lov at sige til dem, der tror, at det offentlige skal løse alle problemerne, at sådan er det faktisk ikke. I mange af de sager, vi har ude i et sådant landområde, tager vi mere eller mindre problemerne i vores egen hånd og løser dem.

Kommunalt set kunne min egen kommune, Ringsted, måske danne skole. Her har vi et regulært landdistriktsudvalg, der består af folk med stor interesse for landdistrikternes ve og vel og et antal byrådsmedlemmer. Vi holder møde fire, fem eller måske seks gange om året, og her synes jeg, vi på en meget fornuftig måde drøfter små og store problemer med hinanden. Det er byrådsmedlemmernes opgave at gå videre til det kommunale system – det kan være til et kommunalt udvalg eller eventuelt byrådet – med den eller de sager, vi har haft til behandling i landdistriktsudvalget, og mange gange løser vi disse problemer lokalt. Her er der sådan set ikke de store problemer.

Men så kommer der nogle lidt større sager, hvor vi på forskellig vis kommer i om ikke konflikt med så i hvert fald i ret stor uenighed med lovgivningsmagten. Det er så f.eks., når regeringen sammen med de to røde partier, SF og Enhedslisten – som ikke hører så godt efter i øjeblikket – laver det såkaldte afgiftsforlig. Hvad det kommer til at koste for folk, der bor langt ude på landet og er meget afhængige af én, somme tider to biler, er noget, enhver kan sætte sig hen og regne ud. Enhver kan forestille sig, hvad det betyder, nemlig en forøgelse af omkostningerne ved at bo på landet.

Så har der været en lang, lang debat omkring zonalovskompetencen. Der vil jeg da nok sige, at det er en af de ømme sager eller varme kartofler – hvilket udtryk man nu vil bruge. Bare man kunne nå til en enighed om en fleksibel løsning af det problem. Der er det sådan, at hvis nogen tror, at f.eks. Dansk Folkeparti, som jeg tilhører, går ind for, at man skal have lov at lægge et hus lige præcis, hvor man har lyst til, vil jeg sige, at det er slet ikke det, vi taler om. Vi taler om en mere fornuftig disposition i relation til eksisterende forhold.

Nu har vi haft en stor, lang debat om udnyttelse af gårdstuehuse, landbrugsbygningerne osv., og dér er det også rigtigt, at man kan lave visse ting, men også kun visse ting. Jeg mener stadig væk, at det er meget, meget vanskeligt at få lov til at lave en ekstra bolig ved en gård f.eks. i en egnet udhusbygning, så to generationer kunne bo sammen. Jeg mener stadig væk, det er meget svært.

Så står der også her på siderne 26 og 27 opremset med en masse flotte pinde, hvad der skal gøres lettere. Der skal være mere fleksible skiltningsregler i det åbne land. Nu kan jeg nævne bare det som et konkret eksempel. Jeg

ved i hvert fald, at indtil denne stund, hvor jeg står på denne talerstol, har det været utrolig svært at få lov at sætte et lille bitte skilt af en eller anden art op. Det seneste, jeg har hørt i Storstrøms Amt, er, at en restaurant ude ved en offentlig vej lige ville have lov at sætte et lille skilt op med en pil og så »restaurant den vej dér«. Det blev man nægtet, det skulle fjernes, og jeg ved ikke hvad. Altså det er sådan nogle ting, der irriterer utroligt, når man arbejder med de her problemer.

Hvis bare man kunne komme ind til benet og også få regeringen, specielt Socialdemokratiet, til at forstå, at den restriktive administration af land- og byzoneloven er noget, der irriterer voldsomt, også, vil jeg gerne sige, masser af socialdemokratiske politikere på landet, men de har tilsyneladende ikke større indflydelse i folketingskredse her på Christiansborg, for så tror jeg, der ville blive lavet en hel del om på det.

Så vil jeg lige til sidst sige vedrørende skolen – jeg tror, det var hr. Bent Hindrup Andersen, der var inde på det – at jeg er enig med hr. Hindrup Andersen i, at det er vigtigt, at vi har skolerne på landet, men man må jo så altså også sørge for, at man hæger om de skoler, man har.

Jeg er også meget indstillet på, at de dér skrappe regler med hensyn til, at man ikke bare lige uden videre kan gå hen og nedlægge en skole, kan ikke gøres skrappe nok. Men der er desværre skabt et flertal her i Folketinget for, at det kan man faktisk gøre forholdsvis smidigt og let. Det er en af de love, jeg i hvert fald var utrolig ked af blev vedtaget her.

Jeg er derimod lidt mindre enig med hr. Hindrup Andersen, når han siger, at man kunne lave landsbyskoler om til overbygningsskoler. Ja, det kan man godt. Alt kan jo lade sig gøre. Man kan også bygge noget meget stort et eller andet sted, men én ting er i hvert fald givet, at hvis man vil til at lave overbygningsskoler i mindre landsbyskoler, fordi der er noget ekstra plads dér, ville det afstedkomme utrolig store udgifter til faglokaler og lignende, og det tror jeg også godt hr. Hindrup Andersen er klar over. Men jeg vil da ikke helt afvise, at der kan ligge en tanke i det.

Men debatten i dag har ligesom debatten den 29. februar været en ganske udmærket debat. Vi har fået endevendt problemerne, og de 800.000 mennesker, der ifølge redegørelsen bor i regulære landdistrikter, tror jeg også fremover vil leve både godt og lykkeligt dér. Det er jeg overhovedet ikke i tvivl om. Men lidt færre restriktioner ville nok gøre sig.

Så vil jeg da til sidst sige, at så vidt jeg kan skønne, er pindene i den dagsorden, vi i enighed vedtog den 29. februar, efter at ministeren havde været meget fortvivlet hele dagen over, hvordan den dagsorden nu skulle tekstes, enten ved at blive udført, eller også er de udført. Så det går fremad.

Vi har bare ikke fået noget svar, men det får vi formentlig, når ministeren runder af, på spørgsmålet om de mange millioner kroner, der er til byfornyelser, hvordan det går med at få dem udmøntet. Det har jeg ikke nogen viden om, men jeg synes, det kunne være spændende og interessant at høre, om det tog kører, som det skal.

Men Dansk Folkeparti har ikke mere at fremføre i debatten, ud over at vi synes, det er gavnligt, at man med jævne mellemrum lige minder hinanden om, at vi altså også har nogle beboere, der bor uden for byområderne.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Da jeg gik over til debatten, sagde jeg til mig selv, at man skal have et helt usædvanligt talent for sortsyn, hvis man under debatten her i dag vil fastholde pessimismen.

Det siger jeg på baggrund af en lang række af de kendsgerninger, som jo er det, vi næsten kan kalde hovedindholdet i den redegørelse, der er afgivet. Derfor vil jeg over for dem, som har vist sig at være i besiddelse af dette meget store talent – det er først og fremmest hr. Hans Christian Schmidt og fru Lene Espersen – godt lige rekapitulere et par af de meget positive udgangspunkter, der er for debatten.

For det første, at der jo generelt tegner sig en meget positiv økonomisk udvikling i landdistrikterne. Landkommunerne har gennemgående haft en lavere ledighedsprocent end bykommunerne. Det var en udvikling, der startede i foråret 1994, og den er fortsat. Væksten i udskrivningsgrundlaget pr. indbygger har været højere i landkommunerne end i bykommunerne fra 1990 til 1997, og landkommunerne har haft en beskeden befolkningsfremgang i de seneste år.

Og hvorfor vil jeg godt nævne det? Ja, det er jo blandt andet, fordi fru Lene Espersen forsøgte at beskrive det som om det, der sket i de seneste år, er, at regeringen har forsøgt at chikanere landdistrikterne. Det var faktisk det udtryk, der blev brugt.

Hvad er det dog for noget at sige? Den regering, der sidder nu, har ofret megen inspiration,

men også meget arbejde på at få sat landdistrikternes udvikling højt på den politiske dagsorden. Vi har taget masser af initiativer. Vi har i øvrigt også gjort det i god overensstemmelse de enkelte ressortministerier imellem, og det siger jeg til ære for de mange, der har forsøgt at beskrive en konflikt imellem miljøministeren og mig på dette felt.

Det er jo sådan, at når en regering laver en redegørelse som den, vi debatterer nu, har den selvfølgelig været drøftet i regeringen. Der er flere, der har sagt, at der jo ikke kan være enighed imellem miljøministeren og mig om de positive ting, jeg siger i denne redegørelse. Selvfølgelig er vi enige om det. Vi har da drøftet redegørelsen i regeringen. Anderledes kan det da ikke være.

Jeg vil godt nævne et andet positivt træk, og det er, at der er et positivt tilknytningspotentiale til landdistrikterne, og at det specielt er de unge familier, som udgør dette potentiale. Det fremgår af den interviewundersøgelse, vi har fået lavet, og der peger – og det synes jeg egentlig er ganske skægt – både byboere og landboere på nogenlunde de samme fordele og ulemper ved at bo på landet.

Fordelene er det at bo tæt på naturen, have nogle fremragende opvækstvilkår for sine unger, nogle positive muligheder for at føle sig i overensstemmelse med det, jeg vil kalde for naturens cyklus, og i det hele taget mange attraktive ting i dagliglivet, der har med børnenes opvækstvilkår at gøre.

De ting, som man mener er problematiske – og det gælder igen både byboere og landboere – er lang transporttid og høje transportomkostninger og også utilstrækkelige muligheder for at anvende offentlig transport. Det er alt sammen ting, der bliver opfattet som en barriere.

Alligevel ser vi nu så småt en ny udviklingstendens, en udviklingstendens, som går i retning af, at på samme måde, som man i 1960'erne havde en strøm fra by til land, ser det ud til, at det godt kan komme til at gentage sig, måske ikke i særlig stor målestok, men alligevel. Kvaliteterne ved livet på landet er man igen begyndt at få øjnene op for, og det er selvfølgelig også derfor, at vi nu begynder at kunne opleve en langt mere nuanceret debat om udviklingen i landdistrikterne, naturligvis også sammenholdt med alle de andre positive udviklingstræk, jeg nævnte, der først og fremmest har med beskæftigelsen at gøre.

Derudover viser det sig også, at der ikke generelt er tale om diskrimination fra realkredit- og pengeinstitutterne over for erhvervs- og privatkunder i landkommunerne. Der er måske nogen, der synes, at det er en detalje at trække frem her. Når jeg alligevel godt vil gøre det, er det, fordi det har været en af de påstande, der jo næsten pr. automatik er blevet gentaget, hver eneste gang man har drøftet landdistrikternes udvikling. Jeg vil ikke afvise, at der på et tidspunkt har været tale om en vis tilbageholdenhed over for kunder på landet, og det har jo formentlig været en følge af de tab, som man dengang, da konjunkturen gik den forkerte vej, oplevede i en række mindre virksomheder, som simpelt hen måtte bukke under.

Jeg vil også godt nævne en ting, som flere andre har været inde på, og som efter min opfattelse med rette er blevet nævnt. Det er, at der er relativt begrænsede forskelle i udvalgte familietypers rådighedsbeløb efter bl.a. skat og boligudgifter, det vil sige, at den lavere indtjening, der er i landkommunerne, i meget høj grad vil blive opvejet af de lavere boligudgifter.

Med disse få eksempler har jeg godt villet pege på, at det at tale om udviklingen i landdistrikterne med meget, meget dystre miner og med næsten katastrofeagtig stemmeføring, sådan som fru Lene Espersen gjorde det, simpelt hen ikke er hentet fra virkelighedens verden.

Jeg synes, vi i stedet for skal glæde os over, at det faktisk går rigtig godt på landet nu, og at man, hvis man griber det, som jeg synes hr. Poul Nødgaard med meget stor rette gjorde opmærksom på – og jeg skal nok præcisere det lidt nøjere – kan sætte yderligere skub i udviklingen.

Det, som jeg fæstnede mig ved i hr. Poul Nødgaards indlæg, var, at nu er det jo ikke sådan, at det er samfundet, der kan klare det hele for folk på landet. Det er først og fremmest det lokale initiativ, det er ildsjælene, det er alle dem, der sætter hælene i og siger: Vi kan lide vores lille lokalsamfund så godt, at vi ikke vil se det visne hen. Vi vil sørge for, at der er en god offentlig service, og det stiller vi som krav til vores kommune.

I det hele taget vil jeg godt pege på, at der er en formentlig meget nøje sammenhæng imellem en ordentlig offentlig service – dér tænker jeg på børnepasning, jeg tænker på ældreomsorg og selvfølgelig også på trafik, som mange har været inde på – og det, at der nu engang er nogle krav, som gerne skal imødekommes, for at man kan få den positive spiral til at køre for alvor, så man

også rent faktisk vælger at blive på landet eller vende tilbage til landet.

Så vil jeg godt svare hr. Aage Brusgaard, som bad om bare tre eksempler på noget positivt, som regeringen havde gjort for landdistrikterne, og dér henvistes der til siderne 26–28 i redegørelsen. Til det skal jeg blot sige, at jeg tror, hr. Brusgaard lidt har misforstået det, som det handlede om, for det er alt sammen forslag. Nogle af dem små og såmænd ikke særlig vidtrækkende, andre virkelig med perspektiv i, alt sammen forslag, som regeringen vil arbejde videre med, initiativer, som vi enten er ved at planlægge, eller som vi vil sætte i gang.

Derfor kan jeg kun sige, at ud af de her 28, tror jeg det er, initiativer, kan vi bestemt godt finde megen god inspiration. Det er jo ikke ting, vi bare har siddet og fundet på inde i Indenrigsministeriet. Det er også en afspejling af de ønsker, der er ude omkring, og derfor er pointen, at det er netop i samspillet mellem de centrale myndigheder – kommunerne, amterne, men også de enkelte engagerede borgergrupper ude i landdistrikterne – at man kan skabe en yderligere positiv udvikling.

Der er flere, der har spurgt til byfornyelsesmidlerne og sagt, sådan har jeg i hvert fald forstået det, at det da er for dårligt, at der kun er brugt 20 mio. af de 200 mio. kr. Til det kan man kun sige, at først og fremmest er hele året jo ikke gået endnu, der er altså brugt 20 mio. kr. på det tidspunkt, vi lavede landdistriktsredegørelsen. Men om man kan bruge alle pengene, tør jeg ikke svare på, og i den forbindelse er det selvfølgelig også meget vigtigt, at man ude omkring i de enkelte lokalsamfund engagerer sig i byfornyelsesprojekter, går til sin kommune og siger: Her er der noget, vi gerne vil have sat i gang, for vi mener, det er vigtigt, at der lige præcis i den landsby kommer til at foregå noget positivt omkring boligstandarden.

En del for ikke at sige en meget stor del af debatten har været en reprise af andre debatter, der har været ført med miljøministeren. Til det skal jeg blot sige, at selv efter at miljøministeren gentagne gange har svaret på spørgsmål om de ting, der er rejst her, tror jeg ikke, at det er den sidste genopførelse af forestillingen, vi har oplevet her i dag. Men jeg har ikke noget at føje til de bemærkninger, som miljøministeren gjorde, senest det var oppe.

Jeg vil til slut godt takke ordførerne for de mange pæne ting, der er sagt om Indenrigsministeriets arbejde med landdistriktsdagsordenen.

Landdistriktsarbejdet har faktisk en meget høj prioritet i Indenrigsministeriet, og det har det, fordi det handler om noget meget vigtigt, der har med det kommunale at gøre. Mange kommuner består jo af et markant byområde, men også af nogle store landdistrikter, og vi vil gerne være med til at sørge for, at de kommuner, der er sådan skruet sammen, ikke bruger alle kræfterne på at beskæftige sig med den egentlige bymæssige udvikling, men også har opmærksomheden rettet mod landdistrikterne.

Vi får også megen god inspiration, vil jeg godt sige, fra den lille landdistriktsgruppe, jeg har som rådgivningsgruppe i Indenrigsministeriet. Det er gode folk, der sidder centralt placeret i landsbyarbejdet, gode folk, der arbejder som ildsjæle rundt omkring i deres lokalsamfund. Der sidder også nogle organisationsrepræsentanter, men det, som de har fælles, er, at de på en i virkeligheden meget positiv og meget realistisk måde går ind i debatter om, hvordan vi uden at foregøgle, at man kan skrue tiden 10, 20 eller 30 år tilbage, alligevel kan stå vagt om udviklingen i landdistrikterne.

Jeg ser i meget høj grad den udvikling, landdistriktsdebatten har været igennem her i de seneste år, som en afmontering af den kunstige romantik, og den befinder sig i en mere realistisk sfære, så man ikke mere begynder at tale om, at det er så forskrækkeligt, at mejeriet lukkede. Det talte man faktisk om i 10, 20 eller 30 år, og en hvilken som helst tale om landdistrikterne startede altid med mejeriet.

Derfor vil jeg også godt benytte lejligheden til at understrege den værdi, som kontakten på tværs af de normale organisationsgrænser, der jo har en tendens til at få folk til at gå i baglås, den indbyrdes inspiration, som man kan give hinanden, og samtidig også den gode, åbne dialog, som der føres i dag på det her felt på et meget realistisk niveau, har.

Det ville vel nok være herligt, hvis dette realistiske niveau også kunne brede sig til alle partier her i Folketinget, så man ikke forsøger at divertere hinanden med – som fru Lene Espersen gjorde – at det hele skulle være så forskrækkeligt. Der er ikke mere belæg for et grædekoncendlæg om udviklingen i landdistrikterne. Der er nogle faresignaler nogle steder, som vi skal holde øje med, og der er nogle ting, som kan lykkes bedre, end det er sket hidtil.

Vi skal naturligtvis også hele tiden være opmærksomme på, at vi skal se, hvad det er for nogle barrierer for en mere positiv udvikling,

der eksisterer, men som sagt kræver det et usædvanligt talent for sortsyn at skulle føre denne debat med grædekonemine på.

Derfor vil jeg godt kvittere over for størstedelen af ordførerne for, at de har fanget ikke blot de pointer, der er i redegørelsen, men også de gode, nye, positive signaler, som man kan finde i hverdagslivet ude i landdistrikterne, for det er der faktisk grund til at glæde sig over.

Aage Brusgaard (FP):

Det var lige til ministeren om det med talent for sortsyn. Så vidt som jeg hørte det, roste de fleste egentlig indenrigsministerens redegørelse om landdistrikterne. Det, næsten samtlige ordførere var lidt bekymret for, var, om det er indenrigsministeren eller miljøministeren, der har magten.

Der er ikke meget ved sådan en bog som den her, hvis den ikke bliver fulgt op af noget konkret. Som det er i dag, og som det bliver ved med at ville være, indtil der kommer et nyt cirkulære eller en ny lov, er det sådan, at amterne stort set siger nej til al udvikling i det åbne land. De, der så er så hårdhuede og har nerver til det, går til Naturklagenævnet. Der sidder to højesteretsdommere, der sidder en Radikal, der sidder en Socialdemokrat, der sidder en SF'er og så en dommer som formand. De siger konsekvent nej til alt, for de siger: Vi skal tage efter amterne, og et flertal i Folketinget siger, vi skal sige nej. Det er den helt nøgne kendsgerning, og hvis de signaler ikke bliver ændret, kan vi lige så godt se i øjnene, er rouletten ruller videre.

Vi har ca. 50 af sådan nogle sager om måneden fra borgere, der ønsker et eller andet i landområderne. De bliver blanket af og sendt ud over en kant, fordi de siger, det er regeringens politik. De to højesteretsdommere siger bare, det er retspraksis, og det er det, Folketinget ønsker. Jeg tror nok, at indenrigsministerens fine snak er helt ærligt ment, og at indenrigsministeren har intentioner om, at der skal ske noget, men magten skal med, ellers kommer vi ingen steder.

Hr. Poul Nødgaard bliver rost noget for at sige, at landsbyerne også selv skal tage fat, og det bakkede ministeren så op. Det er jeg også enig i, men fakta er, at borgerne og kommunalbestyrelsen vil det gode, vil have liv, og kommunalbestyrelsen siger ja til stort set alt, hvad borgerne ønsker, hvis det er rimeligt, men de bliver blokeret af de to instanser, jeg lige har nævnt: amter og Naturklagenævn.

Jeg er så glad for, at ministeren siger, at det, der står på side 26 og 27, er tanker, som regeringen vil komme med. Der står, at i dette kapitel er regeringens målrettede initiativer. Det læser jeg nu, som om det er noget, der er sat i gang, og o.k., noget er også sat i gang.

Men jeg vil godt spørge ministeren helt klart: Kan vi regne med, at regeringen kommer med forslag om at lempe regler for stalddørssalg? Kan vi regne med, at regeringen kommer med forslag om bedre muligheder for at drive rullende forretninger osv.? Så er det da positivt. Ligesådan vil jeg godt spørge om det, der står under sjette pind på side 27: »... udnyttelse af overflødiggjorte landbrugsbygninger«. Hvad er det, regeringen vil komme med, som gør det yderligere muligt at udnytte eksisterende landbrugsbygninger? Hvis det ikke er noget med, at man må bygge til osv., er der ikke meget ved det, for som det er nu, må man udnytte eksisterende bygninger fuldt ud, hvis de er overflødigde.

Den pind, og nu sidder embedsmændene dernede og lytter, jeg og kommunerne mangler mest, er lige den pind, der hedder: Overførsel af landzonekompetence fra amter til kommuner. Hvis den var med, var det her guld værd, så var det til at føle på, og så ville lokalbefolkningen være tilfreds. Der har været forsøg med zonekompetencen i 14 kommuner; alt sammen var positivt, og det foreligger der en hel rapport om. Alle kommuner, som havde disse forsøg, var positive over for at fortsætte, og de amter, disse kommuner lå i, var også positive. Det er så en klandring af vores nuværende indenrigsminister og lige så meget af den tidligere VK-regering.

Helt klart: Hvis vi bare fik den ene ting, nemlig zonenlovskompetencen over til kommunerne, ville vi tage et stort positivt skridt.

Jens Kirk (V):

Tak til indenrigsministeren, fordi indenrigsministeren i modsætning til regeringens følgeparti har en klar holdning til, hvad der i grunden er sket og ikke sket på landet.

Regeringspartneren har den indstilling, at mejeriet, som er forsvundet, smedeforretningen, der er forsvundet, glas- eller tømrerforretningen, der er forsvundet, er årsagen til, at livet på landet var ved at gå i stå.

Jeg vil gerne sige tak for, at ministeren siger, at det ikke er tilfældet, at det er andre ting, der skal til. Vi er fuldstændig enige om, at det er borgerforeningen eller sogneforeningen, der

skal klare de store problemer, hvis vi giver dem lov til det med den lovgivning, vi giver dem.

Der er nævnt mange gode ting på side 26 og 27. Men jeg kan heller ikke lade være med at sige her, at de sidste ting, vi nu skal lovgive om i næste uge, er der ligesom ikke helt kontrol med. Højre hånd vil gøre ét, men venstre hånd vil gøre noget andet, og det vil altså være noget negativt for i hvert fald en stor part af dem, som bor derude. De kan ikke bruge den kollektive trafik, og miljømæssigt ville det være forkert, at de skulle bruge den. Der må altså være en anden løsning.

Kan vi få et svar fra ministeren på, om ministeren vil være indstillet på at sige til regeringen, at det vist er forkerte afgifter, vi tager fat på her.

Hans Christian Schmidt (V):

Tak til ministeren for svarene. Jeg synes sådan set, at vi fik nogle gode ting med i selve debatten i dag. Det er jo ikke så overraskende, at der er nogle rundt omkring i landdistrikterne, der føler sig lidt ene, og som også synes, at der måske kunne være gjort mere for dem, for man skal jo huske, at da regeringen første gang for et år siden lagde sin landsplanredegørelse frem, havde den totalt glemt 20 pct. af Danmarks befolkning, nemlig alle dem, der boede i landdistrikterne. Jeg medgiver gerne, at vi så fik en ny landsplanredegørelse, hvor de blev puttet ind.

Men det er klart, at har man tilhørt en gruppe, som har været ude et stykke tid, så vil man jo alligevel begynde at forholde sig til, hvad der menes med det her. Og jeg har ikke anden udmelding om det i dag, end at jeg synes, det er fint, at de er kommet ind igen, men de var altså ude.

Når vi så ellers kigger på landdistrikterne, så synes jeg, at det er rigtigt, at det går godt ude i landdistrikterne, sådan som det er beskrevet i redegørelsen. Der er et par ting, som jeg godt lige vil spørge ministeren om, men ellers er jeg da enig i det.

Men vi skal jo huske, at det er landdistrikterne, der sørger for denne udvikling. Det er dem, der sørger for væksten. Det er dem, der har gejsten. Og det er dem, der foretager investeringen. Det er jo ikke, fordi vi kan sige, at der er sket meget fra centralt hold, som har pustet liv i landdistrikterne. Det synes jeg er væsentligt.

Og det er så dér, hvor jeg hører ministeren sige noget om sortsyn. Nu følte jeg mig ikke truffet i forhold til at have et sortsyn, men jeg vil

godt sige, at jeg har en bekymret mine på, når jeg taler om det lovforslag. Og jeg vil gerne, da jeg har tid til det nu, have lov til at citere Det Skæve Danmark. De siger i deres henvendelse:

»Af de 64.000 ejendomme, som skønnes at skulle forbedre rensningen på landsplan, ligger ca. 44.000 – svarende til ca. 69 pct. – hos vores medlemskommuner. Omsat til befolkningstal påhviler det ca. 15 pct. af Danmarks befolkning at gennemføre ca. 69 pct. af de påbud, som der forventelig vil komme krav om skal gives. Vores undersøgelse viser, at kommunerne vurderer, at det gennemsnitligt vil koste mellem 51.000 og 77.000 kr. at forbedre spildevandsrensning gennem kloakering eller anden form minus nedsvining.«

Der er med andre ord ikke spændt noget økonomisk sikkerhedsnet ud under borgerne. Og det, jeg har anklaget, og det, som jeg synes, er meget, meget ærgerligt, er, at det synspunkt ikke har kunnet vinde indpas i flertallets afgørelse om L 128. Jeg har lov til at sige, at der selv i deputationer jo er mødt borgmestre op på tværs af alle partiskel, og jeg vil da godt sige til ministeren, at ikke mindst socialdemokratiske borgmestre har sagt, at det her er helt ude af proportioner i forhold til det at bo ude i landdistrikterne.

Det hjælper jo ikke, at vi i dag siger, at det går godt, hvis det her så medfører, at det i de næste 5, 6, 7 år bliver en stor økonomisk klods om benet på dem, der bor derude, for så har vi problemet til den tid, og det er jo det, vi ikke skal have. Derfor har jeg talt om, at det ikke er en solidarisk løsning. Den er alene bestemt af, hvor man geografisk bor.

Og det tror jeg – og det er så den dystre mine, jeg havde på i forhold til landdistrikterne – virkelig kommer til at få betydning for landdistrikterne, desværre. Det er ikke Indenrigsministeriets område, men det er sandelig miljøministerens.

Så skal jeg bare slutte med at spørge indenrigsministeren om følgende: På side 50 er der vist en figur 4, som hedder de direkte transportomkostninger og befordringsfradrag for udvalgte familietyper, og oven over står der, at figuren ikke viser forskellen i de gennemsnitlige transportudgifter mellem land- og bybefolkningen. Jeg vil bare spørge, om vi har de tal, for jeg kan godt se, at når man sammenligner familierne osv., så giver det nogle tal, men jeg kunne godt tænke mig at se, hvad den gennemsnitlige transportudgift er for land- og bybefolkning.

Der står, at figuren ikke viser forskellen, fordi en noget større del af landbefolkningen har bil. Dér er jeg uenig, for det er jo netop problemet for mange af dem, der bor i landdistrikter, at de skal have en eller to biler. Men findes de tal, vil jeg gerne have dem, og ellers vil jeg da også være tilfreds med, at ministeren siger, at vi kan stille spørgsmålet i udvalget og så få dem oversendt.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Der har været en stor del af debatten, som har handlet om det, man kalder for udviklingen i det åbne land, og dér synes jeg, det er vigtigt, at vi holder fast i to forudsætninger.

Den ene er, at man allerede i dag, sådan som lovgivningen er, kan udnytte tomme landbrugsbygninger. For år tilbage kunne man ikke engang det. Det kan man i dag.

Det andet er, at dér, hvor problemet eller det påståede problem – jeg ved ikke rigtig, hvordan jeg skal karakterisere det – kommer, er, når en virksomhed, der startede med det rene småpilleri, pludselig viser sig at være noget, der er bæredygtigt. Det kan være ansættelse af først tre så senere fem og så måske op til 10 medarbejdere, og så pludselig begynder det rigtigt at eksplodere i den positive retning.

Jeg vil godt nævne et helt konkret eksempel, som jeg har personligt kendskab til. Jeg har nemlig boet på landet i mange år. Det var en lakfabrikant, som købte en pragtfuld ejendom i Odsherred – en ret stor landbrugsejendom – det meste af jorden blev solgt fra. Den lå i øvrigt helt ned til fjorden, og den havde en meget stor herlighedsværdi. Ude i staldbygningerne begyndte denne mand, der var civilingeniør og en meget populær mand i området, at lave nogle produkter, som viste sig at slå an. Han begyndte at kunne ansætte folk. Først nogle på halv tid og senere nogle på fuld tid, altså en rigtig god lille lokal arbejdsplads.

Så begyndte produkterne virkelig at kunne afsættes, og dér stod kommunen så over for at skulle vurdere: Er det nu en rigtig god idé, når vi tænker os ordentligt om, at lade en lakfabrik ligge lige på kanten af Isefjorden med nogle fuldstændig elendige tilkørselsforhold? Er det virkelig den rigtige investering bare at sige: Her lige på kanten af et sommerhusområde kan man bare give tilladelse til, at man kan udvikle en stor lakfabrik? Man sagde nej.

Der er ingen tvivl om, at den fabrikant egentlig oprigtigt følte det som en begrænsning, en

måske ligefrem urimelig begrænsning i sine udfoldelsesmuligheder, men det, der er min pointe, er, at det jo også er et overordnet ansvar for de lokale myndigheder at sørge for, at tingene hænger sammen. Og det hænger naturligvis ikke sammen at lade en fabrik med et stort udviklingspotentiale udvikle sig fuldstændig uden for de områder, der er gearret til at klare en kommende vækst.

Når jeg godt vil bruge det eksempel, er det blot for at sige, at jeg synes, vi skal lade være med at bygge nogle alt for kunstige modsætninger op, for der er vel, når det kommer til stykket, ingen af os, der ønsker en udvikling som den, vi kan se masser af steder i udlandet.

Jeg synes, det er meget skægt, at man, når man kommer flyvende over europæiske byer og landområder, så kan se en udvikling, som på mange måder er gået i en forkert retning. Man ser virksomheder ligge spredt ud over landskabet som groft salt på en fedtemad, uplanlagt, usammenhængende. Når man så flyver ind over det danske område, kan man se, hvordan tingene er ordentlig gennemtænkt og koordineret og tænkt ind i en ordentlig planlagt sammenhæng, der gør, at man sørger for, at virksomhederne ligger på steder, hvor det er rimeligt at lægge dem, også med hensyn til tilkørselsforhold og en lang række andre ting. Og når jeg godt vil sige det på den måde, er det, fordi jeg ikke er tilhænger af, at man bare skulle give fuldstændig frit slag.

Jeg tror også, at det er en undervurdering af kommunerne. Jeg ville ikke engang påstå, at det er særlig elskværdigt over for kommunerne at påstå, sådan som hr. Brusgaard gjorde det, at hvis man bare lod zonekompetencen overgå fra det amtslige til det kommunale regi, så skulle man bare se løjer, så ville man kunne give fri udblæsning for en hvilken som helst udvikling i landdistrikterne – også dér, hvor det ville være malplaceret. Jeg tror meget bedre om det kommunale.

Derfor har jeg til det med overførelse af kompetencen på planlægningsområdet blot den ene bemærkning, at vi har Opgavekommissionen. Den sidder i øjeblikket og gennemgår revl og krat med hensyn til, om opgaverne nu engang ligger placeret dér, hvor det er mest hensigtsmæssigt, og derunder vil man naturligvis også komme til at se på dette her. Men jeg vil godt som min personlige holdning til det på forhånd sige, at jeg tror, det er klogt, at man har en regional myndighed, som har ansvaret for den

placering i det åbne land, og som man nu engang har lagt i amterne.

Så var der en enkelt ting, som jeg ikke fik kommenteret før, og det var tankegangen om, at man lige så godt kunne lægge skolernes overbygning ude på de små landsbyskoler, for, som det blev sagt af hr. Bent Hindrup Andersen, skolebussen skal jo alligevel køre den samme vej, så hvorfor ikke vende det på hovedet.

Det synes jeg er en urealistisk måde at se det på. Man skal jo også huske på, at når de halvstore børn kommer ind på overbygningen på den kommunale skole, så laver de jo meget andet derinde i den lidt større by end at gå i skole. Det kan være, de går til klaverspil. Det kan være, de er med i en amatørteatergruppe. Det kan være, de er med i en lang række andre ting, som ikke under nogen omstændigheder ville komme til at finde sted ude på de små steder, og hvor det, at man kommer ind, trods alt betyder, at man har et lidt større antal valgmuligheder med hensyn til det, der skal foregå uden for skoletiden.

Dér tror jeg, at man skal se i øjnene, at det kun er realistisk at forestille sig, at det finder sted de lidt større steder, og derfor vil jeg godt advare imod tankegangen om, at det hele er klaret ved bare at lade skolebussen køre den anden vej.

Til hr. Kirk vil jeg godt sige, at jeg har den samme holdning som resten af regeringen til den afgiftsstruktur, der er lagt op til, og jeg har ikke nogle nye ting at føje til i forhold til den debat, der har kørt.

Endnu en gang tak til ordførerne for en god debat. Jeg synes, at det har været et spændende arbejde for os i Indenrigsministeriet at sætte kød og blod, analyser og facts og politisk idéudveksling på den dagsorden, som vi vedtog i meget stor enighed her i Folketinget sidste år, og jeg glæder mig meget til at være med til yderligere at bringe nogle af de ting ud i verden.

(Kort bemærkning).

Aage Brusgaard (FP):

Det er såmænd ikke, fordi jeg ønsker at forlænge debatten, for jeg har heller ikke spist, og vores minister skal da også have lov til at komme hjem og læse på sager osv. til i morgen.

Det, der fik mig herop, var altså, at ministeren udtalte, at hvis vi lod kommunerne få zonelovskompetencen, ville vi give fuld udblæsning og give kommunerne mulighed for at lade industrien vokse uhæmmet og malplaceret.

Det synes jeg jeg er nødt til at reagere over for, for det betyder jo, at ministeren ingen tillid

har til de mange socialdemokratiske borgmestre og kommunalbestyrelsesmedlemmer derude. Jeg har selv siddet både i kommunalbestyrelse, amtsråd og Folketing, for øvrigt på en gang, og uanset hvor jeg sidder, har jeg samme synspunkt, og sådan er det da også med en Socialdemokrat.

Mange af Socialdemokratiets folketingsmedlemmer har tidligere siddet i kommunalbestyrelser, og jeg mener faktisk, at de var mindst lige så gode og ansvarsbevidste, mens de sad i kommunalbestyrelser, som de er herinde. Jeg forstår ikke den filosofi om, at bare man kommer i Folketinget, er man bedre vidende til at sige ja eller nej. Jeg mener faktisk, at det er kommunalbestyrelserne, der er bedre vidende; de ved, hvor skoene trykker.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Enten må jeg have udtrykt mig meget forkert her sidst på dagen, eller også har hr. Brusgaard ikke hørt ordentligt efter, hvad jeg sagde. Det, der var min pointe, var, at af hr. Brusgaards måde at argumentere på fremgik det, at hvis bare man overlod zonelovskompetencen til kommunerne, ville alting blive godt, og det ville betyde, at der ville være langt, langt flere, der ville få lov til at bygge og videreudvikle deres virksomheder dér, hvor de startede ude i landdistrikterne.

Min kommentar til det er så, at det tror jeg ikke. Jeg har meget mere tillid til kommunerne end som så. Jeg tror da ikke, at de for alvor vil være interesserede i at spolere deres gode, sammenhængende landdistrikter ved, at der kommer mange malplacerede virksomheder ude omkring. Så det er mig, der udtrykker tillid til kommunerne, og ikke omvendt.

(Kort bemærkning).

Aage Brusgaard (FP):

Den sidste oplysning var jeg særdeles glad for: at ministeren har tillid til kommunernes administration af zoneloven. Mit sidste spørgsmål er så: Hvorfor så ikke videregive den tillid til kommunerne, som ministeren siger hun har?

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Jeg har allerede besvaret spørgsmålet, men jeg vil godt tage det en gang til.

Jeg mener, at det er en fornuftig måde at indrette sig på, at der på det regionale plan er sammenhæng i, hvordan man disponerer ude i det åbne land. Vores regionale myndighed er

amterne, og derfor mener jeg, at det ligger godt placeret i det amtslige regi. Men i øvrigt har vi Opgavekommissionen til at se på hele den måde, hvorpå opgaverne er placeret mellem henholdsvis stat, amter og kommuner, så der bliver alle muligheder for at diskutere det ved mange senere lejligheder.

Hermed sluttede forhandlingen.

Meddelelser fra formanden

Den fg. formand (Grete Schødts):
Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 21. maj 1997, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvide til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 21.03
